

Naročnina

Dnevna izdaja
za državo SHS
mesečno 20 Din
polletno 120 Din
celoletno 240 Din
za inozemstvo
mesečno 35 Din
nedeljska izdaja
celoletno v Jugoslaviji 120 Din, za inozemstvo 140 Din

SLOVENECE

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III
Rokopisi se ne vračajo, nefrankirane
pisma se ne sprejemajo. Uredništvu
telefon št. 2050, upravnitva št. 2328

Političen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 v Čekovni
račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349
za inzerate, Sarajevsko št. 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Cencoglasov
1 stolp, peti vrsta
maloglasni po 150
in 2D, večji oglaš
nad 45 mm višine
po Din 2-50, veliki
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vsilica po 10 Din
Pri večjem g
naročilu popust
Izide ob 4 zjutraj
razen ponedeljka in
dneva po prazniku

NRS

Radikalna stranka ima po smrti Nikole Pašiča težave. Nič ni naravnostnejša v političnem življenju kot to. Posebno še, če pogledamo mirno okolnosti, v katerih je radikalno stranko zatekla smrt načelnika.

V novo državo je vstopila radikal. stranka kot nesporno najmočnejša predstavitev Srbov. Poleg njene številčne moči je na politični tehnici veliko pomenila visoka avtoriteta njenih prvakov. Nikola Pašič, Stojan Protič, Ljuba Jovanovič, Milenko Vesnić, to so bile osebnosti, ki so predstavljale vso zgodovino stranke in velik kos zgodovine Srbov. In slaven in srečen je bil ta del srbskega življenja, ki so ga vodili ti močje. Bila je to nesporno doba demokracije, doba modernizacije, doba napredka, doba zmag napram Turkom in drugim neprijateljem in končno doba nastanka velike jugoslovanske države.

Če bi le kateri teh mož bil danes pri življenju, bi noben radikal ne vprašal, kdo naj prevzame nasledstvo Nikole Pašiča. Toda nobenega ni. Vsi so pomrli še pred najstarejšim Pašičem. V tem je tragika, v tem težava. Stari voditelji so razpolagali s tolikim fondom politične izkušnje, s toliko avtoriteto in prestižem, ki so jim ga pridobili zgodovinsko važni uspehi pri notranji in zunanji osvoboditvi srbskega naroda, da je enako uspešno in srečno vodstvo strankinih in državnih poslov res zelo težka naloga.

Drug vzrok, da se težave v vodstvu radikalne stranke zapletajo, so pa nedvomno splošne zamotane razmere v državi. V mirnem, ustaljenem položaju se lahko marsikaj zgodi, pa se ne pozna, dočim je v vihravi negotovosti vsako motenje lahko usodno. In da je naše notranje-politično življenje še v vihravem razvoju, tega menda nihče ne bo zanikal.

Ves razplet dogodkov v radikalni stranki kaže, da se močje, ki zanjo odgovarjajo, zavedajo silne odgovornosti in zgodovinske važnosti vloge, ki so jo v stranki dobili. So težave in spori, kje jih pa ni? Vendar se vse struje prizadevajo, da bi ne storile prav ničesar, kar bi škodovalo celoti.

Dočim smo še pred letom brali o kakih treh, štirih skupinah v radikalnih vrstah: pašičevci pod Trifkovičem, centrum pod Uzunovičem, Jovanovičevci pod Vukičevićem, Ninčičevci in takozvani mladi radikali, je letos konsolidacija že toliko napredovala, da imamo le dve skupini. Na eni strani je glavni odbor stranke, na drugi poslanski klub.

V poslanskem klubu ima nesporno ogromno večino g. Velja Vukičević. Večina poslanskega kluba smatra, da bi bilo najprimernejše, da bi klub rešil sedanjo krizo v stranki, ker so poslanci najbolj odgovorni za strankino delo in uspeh. Ta večina se naslanja tudi na strankina pravila in trdi, da glavni odbor in druge strankine instance nimajo nobene veljave več, ker niso bile po pravih izvoljene. Vsled trajnih težav namreč že deset let ni bilo kongresa — običnega zbora NRS.

Glavni odbor se pa boji, da bi poslanski klub dobil popolno oblast v stranki. S tem bi zlasti nekateri starejši politiki kakor Marko Trifkovič bili težko prizadeti. Zato glavni odbor vztraja, da je le on pristojen in dolžan skrbeti za organizacijo stranke in se mu klub mora pokoriti. Okoli glavnega odbora se zbira množica ljudi, ki želijo Vukičeviću, dasi ni mogoče trditi, da bi tam ne bilo njegovih prijateljev, kakor ima tudi v klubu trde nasprotnike.

Te dni se vrste seje glavnega odbora in poslanskega kluba, oz. njegovega izvršilnega odbora. Mi o teh sejah stvarno in mirno poročamo. Časopisje SDS pa izrablja te dogodke za najbolj smešne senzacije. Pri tem mu deloma služijo tudi izjave kakih neodgovornih nezadovoljnejšev na tej ali oni strani. Na podlagi njihovih izpovedb dela KDK cel semenj o razkolu in razpadu NRS in s tem seveda sedanje vlade in njene večine.

Na vseh teh vesteh ni nič resnice. Obe krili NRS smatra organizacijske zadeve za izključno notranjo stvar stranke, ki se v javnosti, napram vladi in napram ostalim političnim strankam sploh poznati ne sme. Zato državni politični položaj ni nič odvisen od razvoja dogodkov v NRS. Ti teko svojo pot in dozorevajo po svoje. Vsi odločilni močje v NRS skrbijo za to, da opozicija ne bo dobila prilike zlorabljati notranjih strankinih zadev v svoje namene.

To pojasnilo smo bili dolžni slovenski javnosti, ki jo časopisje SDS vsak dan pita v razpadu NRS in padcem vlade. Mi Slovenci verujemo, da bodo v radikalni stranki vladali

Konec vsake svobode v Italiji

Veliki fašistovski svet je prevzel državo in izbrisal iz ustave vse, kar ni fašizem

v Rim, 20. sept. (Tel. »Slov.«) Na velikem fašistovskem svetu, ki se je včeraj zvečer sestel ob 10. in ki je končal svoje delo danes zjutraj ob štirih, so bile sprejete velike spremembe, po katerih postane fašistovski svet eden izmed najpomembnejših organov državne ustave. Po obširni razpravi o zakonskem načrtu, ki ima 11 členov in ki ga je utemeljeval pravosodni minister Rocca, je bil soglasno sprejet zakon o zasidranju fašistovskega sveta v ustavi. Člen 1. tega zakona določa, da je veliki fašistovski svet vrhovni organ, ki prevzame celokupno poslovanje režima, ki je izšel iz oktobrske revolucije leta 1922. Ta svet vrši funkcije sklepanja v primerih, ki jih določa zakon. Oddaja svoje mnenje o vseh drugih političnih, gospodarskih in socialnih vprašanjih, ki so nacionalne važnosti in katere mu predloži kraljevska vlada. Šef vlade je predsednik velikega fašistovskega sveta, katerega sklicuje in določa dnevni red. Drug člen tega zakona določa, da so redni člani tega sveta med drugim sledeči: Predsednika senata in zbornice, ministri, kvadrumviri pohoda na Rim, državni podtajnik predsedstva ministrskega sveta, državni podtajniki v zunanjem, notranjem in korporacijskem ministrstvu, šef generalnega štaba narodne milice, tajniki, podtajniki in administrativni tajniki ter člani direktorija stranke, ministri, ki so po petletnem delovanju odstopili po letu 1922, tajniki strank, ki so po letu 1922 odložili svoje mesto, predsedniki fašistovskih mladinskih organizacij in predsednik izrednega sodišča za varstvo države. Redno članstvo se na predlog šefa vlade potrjuje s posebnim dekretom. Noben član velikega fašistovskega sveta se ne sme brez posebnega dovoljenja sveta aretirati, niti se ne sme proti njemu uvesti kazensko, disciplinarno ali policijsko postopanje. Veliki svet sklepa: 1. o listi poslancev, 2. o statutu in političnih smernicah fašistovske stranke, 3. o imenovanju in odstavljanju tajnika, podtajnika in članov direktorija stranke. Svet mora biti vprašan o vseh vprašanjih ustavnega značaja, kakor so: zakonski predlogi o prestolonasledstvu, pravice kralja, kraljevske prerogative, sestave in funkcije velikega sveta, senata, zbornice, pravice in prerogative šefa vlade, pravice izvršilne oblasti za izdajanje juridičnih predpisov, pravni red korporativnih sindikatov, odnošaji med državo in katoliško cerkvijo, mednarodne pogodbe, izpremembe v državnem ali kolonijalnem ozemlju, odrekanje na teritorialne pridobitve in dr. Člani sveta niso plačani. Tajnik, podtajnik, administrativni tajnik in člani direktorija se imenujejo in odstavljajo z dekretom šefa vlade z odobritvijo velikega sveta, njihova funkcija traja tri leta in morejo biti na novo izvoljeni. Na predlog šefa vlade se sme tajnik stranke s kraljevim dekretom pritegniti k sejam ministrskega sveta.

Fašizem je torej postal tudi ustavna država. Izven fašizma ni nobenih pravic; veliki fašistovski svet je neomejen in ustavno priznan voditelj vsega življenja, ki ima v katerikoli pogledu v državi javen značaj. Vojitve so odpadle; odpadla je kritika in iniciativa posameznega državljanca. Karkoli se nanaša na državo v njeni notranjosti in v zunanjih odnošajih, vse je v rokah velikega fašistovskega sveta, ki pa je zopet zbor ne voljenih, ampak po fašizmu mehanično imenovanih fašistov. S tem je pa tudi fašizem zmehčan, na višku organizacije in v rednih razmerah po kaki drugi politični stranki neodstranljiv. — Da je narodnim manjšinam zapadlo vsako javno zastopstvo, leži na dlani.

Sprava v NRS v ospredju

n Belgrad, 20. sept. (Tel. »Slov.«) Odlaganje seje klubskega odbora NRS je pokopalo marsikako upanje pri voditeljih KDK, da bi prišlo do razcepa NRS, kakor bi oni to želeli in kakor bi šlo v njihov račun, ker je seja klubskega odbora predvsem pokazala enotnost, ki je ni nihče pričakoval. Obenem je pokazal klubski odbor voljo za spravo z glavnim odborom. Za spravo deluje tudi skupina v glavnem odboru, med njimi g. Aca Stanojevič, ki se je ponoči nepričakovano vrnil v Beograd iz Knjaževca preko Topole, kjer ga je Nj. Vel. kralj sprejel v avdienco. Nastanil se je v hotelu »Pariz«. Že zgodaj zjutraj se je javilo pri njem veliko število prvakov NRS, med njimi Ilija Mihajlovič, podpredsednik NRS kluba in znani voditelj upravne akcije. Vaš dopisnik se je obrnil nanj z vprašanjem, ali misli, da se bo g. Stanojevič udeležil sobotne seje klubskega odbora. G. Mihajlovič je izjavil, da se o tem še ni z njim razgovarjal, da pa bosta o tem govorila pred soboto.

Po sestanku z g. Stanojevičem se je g. Mihajlovič sestel z g. Vukičevićem. G. Mihajlovič je poskušal vzpostaviti stik med glavnim odborom in klubom, da bi se v glavnem odboru ustvarila možnost za zблиžanje z g. Vukičevićem. Po sestanku z g. Vukičevićem je g. Mihajlovič, ki je bil videti najboljše razpoložen, izjavil na vprašanje časnikarjev, kako napreduje njegova akcija: »Zelo dobro. Stiri deset let že poslušam govorice o razkolu stranke, pa tudi sedaj ne bo nič iz tega. Bodite brez skrbi!«

Kakor smo zvedeli iz krogov voditeljev NRS, bo glavni odbor sklical na širšo sejo delegate iz leta 1926.

Zadnja karta - bojkot

ž Zagreb, 20. sept. (Tel. »Slov.«) Danes so se nadaljevala posvetovanja KDK. Na dnevnem redu je bilo vprašanje socialnega bojkota proti vsem tistim, ki so neodvisni od politike KDK. Predpoldne pa ni prišlo do končnega javnih sklepov, marveč so se posvetovanja nadaljevala zvečer. Zvečer se je v KDK po izjavah predsednika KDK sklenil bojkot. Kakšen bo bojkot, še ni znano, ker niso voditelji v tem zmislu dajali nobenih izjav. V resnejših zagrebških krogih se veruje, da ne bo imel poziv KDK njenim pristašem, da bojkotirajo vse tiste, ki se ne strinjajo z njihovimi nazori, nobenega uspeha, prvič zaradi tega, ker je to zelo nevarno za pristaše KDK same, in drugič zaradi tega, ker bi mogel morebitni tak bojkot več škodovati KDK kakor drugim strankam. Med zagrebškimi trgovci, ki ne odobravajo politike KDK, je zavladalo zelo veliko ogorčenje proti židovskim trgovcem, ker da so nekateri ugledni židje igrirali pri članih vodstva KDK, da proglasijo bojkot, upajoč, da bodo na ta način onemogočili nekatere trgovce. Iz pokrajine prihajajo vesti, da je tam popoln mir in redno življenje in da ni nobenega izgleda, da bi se mogel bojkot posrečiti. — Tako poročevalce. Dejstvo, da KDK z bojkotom misli resno, pač kaže, da hoče izrabiti vsa, tudi nezakonita sredstva. Prepričani smo, da pomeni bojkot za KDK samoumor.

Za tobačno delavstvo

n Belgrad, 20. septembra. (Tel. »Slov.«) Narodni poslanec Franc Smodej je danes ponovno razpravljal s finančnim ministrom glede tobačnega delavstva. O pravilniku za

možje, ki bodo imeli razumevanje tudi za naše težnje in zahteve, da bomo z iskreno lojalnim sodelovanjem vzajemno klesali stopnjo za stopnjo na stmi poti napredka naše jugoslovanske države.

tobačno delavstvo je finančni minister izjavil, da se je zahtevi po pravilniku že ugodilo in je stvar že gotova. Poslancu pa je obljubil, da se bo tudi zahtevam staroupokojujencev tobačne tovarne po finančnih možnostih ugodilo. Poslanec je razložil zahteve staroupokojujencev in izročil tozadevne predloge.

n Belgrad, 20. septembra. (Tel. »Slov.«) Danes dopoldne ob pol 11. uri je prispel Nj. Vel. kralj iz Topole v Čačak v spremstvu svojega adjutanta. Ob 6. uri zvečer se je Nj. Vel. kralj vrnil v Beograd.

Polovična vožnja za mednarodno razstavo tiska v Ljubljani v dneh od 7. do 22. oktobra je, kakor nam poročajo iz Belgrada, že dovoljena!

Organizacija prehrane

n Belgrad, 20. septembra. (Tel. »Slov.«) V notranjem ministrstvu se je danes vršila pod predsedništvom predsednika vlade ministrska konferenca, katere se je udeležil tudi predsednik Rdečega križa, vseučiliški profesor g. dr. Lek o. Obravnavalo se je o prehrani pozimi v nekaterih krajih, ki jih je letošnja suša posebno zadela.

Seje odborov

n Belgrad, 20. septembra. (Tel. »Slov.«) Danes je bila sklicana seja članov za proučevanje zakonskega predloga g. Koste Timotijevića o razdolitvi kmetov. Vršila se bo 26. septembra ob 9. uri dopoldne. Odsedku predseduje g. Todor Andrić. Od Jugoslovanskega kluba sta v odseku poslanca gg. dr. Kulovec in Vladimir Pušenjak. Seja odbora za proučevanje zakonskega predloga o ureditvi agrarnih odnosov v Dalmaciji, je preložena na 24. septembra.

Dr. Marinković prispel v Pariz

n Belgrad, 20. septembra. (Tel. »Slov.«) Kakor poročajo iz Pariza, je prispel iz Zeneve v spremstvu soproge in žefa, kabinet g. Beljanskega v Pariz jugoslovanski zunanji minister g. dr. Voja Marinković. Nastanil se je v hotelu »Continental«. Šef naše delegacije v Zenevi ostane g. Milan Rakič, naš poslanik v Rimu.

Dr. Natlačen v Belgradu

n Belgrad, 20. septembra. (Tel. »Slov.«) Sem je prispel predsednik ljubljanskega oblastnega odbora g. dr. Marko Natlačen. Na merodajnih mestih je interveniral radi gospodarskih in drugih stvari, ki se tičejo ljubljanske oblasti. Tako je ponovno urgiral, da se takoj reši vprašanje pomanjkanja vagonov. Kakor smo zvedeli, je prometno ministrstvo celo iz Južne Srbije poslalo veliko število vagonov v Slovenijo. Od 5. do 6. ure zvečer je g. dr. Natlačen bil pri predsedniku vlade g. dr. Korošcu in mu poročal o delu oblastnega odbora.

Napad na Francijo

ž Zagreb, 20. sept. (Tel. »Slov.«) Današnji »Narodni val« prinaša članek g. Dragutina Bubića, znanega in ugotovljenega avstrijskega konfidenta, pod naslovom »Francija in svoboda Hrvatske«. V tem članku se krije za nekoga anonimnega domnevnega Francoza, ki je baje prišel v Zagreb, da bi Francijo poučil o zadržanju Hrvatov. Pravi, da je prišlo do prijateljstva med Francijo in Jugoslavijo, oziroma Srbijo zaradi tega, ker si Francija prizadeva ohraniti svoje kolonije, v katerih tlači milijone belih in črnih kmetijskih narodov.

V Zagrebu, še bolj pa v ostali javnosti je radičevski napad na Francijo izzval ogorčenje. KDK dela kot da bi se trudila, da si nakopije čim več sovražnikov in da se čim globlje zakopple. Hrvatskemu narodu prinaša to početje ogromno škodo in vodi v pogubno osamelost.

Halucinacije SDS

n Belgrad, 20. septembra. (Tel. »Slov.«) Vsi merodajni krogi odločno demantirajo vesti nekaterih listov, da bi bil prišel veliki župan ljubljanske oblasti g. dr. Vodopivec v Belgrad radi neke oboroževalne akcije KDK. O tej stvari tukaj nihče ničesar ne ve. Vse te vesti so smešna podtikanja. O preiskavi proti Orjuni, ki se spravlja v isto zvezo, ve vsakdo, da je stvar pred sodiščem in da oblasti niti najmanj ne vplivajo na potek razprave.

Vihar ustavil ves promet

n New York, 20. septembra. (Tel. »Slov.«) Vihar, ki je kot zadnji pojav tornada prišel tudi nad New York, je v sredo povzročil, da je v New Yorku zastal ves promet. Napravil je mnogo škode na poslopih. Ameriški Rdeči križ pa poroča, da je škoda mnogo večja, kakor se je moglo v naprej pričakovati.

Kaj nam je prinesla Ženeva?

(Od našega ženevskega dopisnika.)

Ženeva, v septembru.

Mnogi politiki so v začetku letošnjega zasedanja napovedovali, da bo Ženeva bolj formalnega značaja. Vsi ti pa niso prišli na svoj račun, ker je bilo letošnje zasedanje izredno živahno in pomirljivo. Tako male kot velike države so prišle v poštev. V Društvo narodov se je s sprejemom v Svet Društva narodov zopet vrnila Španija. Sicer kot nestalen član, vendar ni odrekati, da ima ta korak za katoliški svet precej važnosti. Znano je namreč, da so vatikanski krogi tedaj, ko je prišla Španija in nekatere južnoameriške države v spor z Ženevo, odkrito obžalovali ta korak in izjavljali bojazen, da bo v Ženevi prevladal protestantski vpliv.

Male države imajo zaznamovati nekaj pomembnejših dogodkov. Bolgariji se je dovolilo zunanje posojilo; poljsko-litvanski spor, ki visi kakor rdeč zubelec od tedaj, ko je Poljska zasedla litvansko mesto Vilno, neprestano v zraku, sicer ni dosegel vidnega koraka naprej k zboljšanju obojestranskih odnosov, vendar pa so zlasti izjave litvanskega predsednika Voldemarasa vplivale kolikorotno pomirjevalno. Voldemaras topot ni tako ostro nastopal proti Poljski in Društvu narodov in med njegovimi vrsticami se je dalo razbrati, da še ni padlo zadnje upanje, da pride vendarle do pomirjenja.

Kakor smo že poročali, so se male države udeleževale v prvi vrsti v sestankih odgovornih zunanjih ministrov in odposlancev. Pogajanja med jugoslovansko in grško delegacijo so znana. Naravno, da so ti državni stopili tudi v stik z državami velesil, ker so take pogodbe spričo italijanske politike na Balkanu redno splošno balkanskega pomena.

Vse dogodke pa je nadkrillilo vprašanje izpraznitve Porenja in reparacij. Po mnogih debatah, govorih, posvetovanjih in slednjih po sestanku med zastopniki Francije, Anglije, Belgije, Italije in Nemčije je prišlo končno do zaključka, da se bodo te zainteresirane države o Porenju posvetovali in nadalje pogajale. Nemčija zahteva kratkoročno takojšnjo izpraznitev, Francija pa, da da Nemčija zadostno jamstvo. V bistvu smo torej tam, kjer sta bila Stresemann in Briand že pred leti v Thoiryju, kjer je Briand enako načelno pristal na izpraznitev, če da Nemčija dovolj jamstva. Razlika je v tem, ker so sedaj prišli na misel posebni komisiji, glede katerih ima Francija stališče, da je za izpraznitev drugega pasu, če se vzpostavi trajna nadzorstvena oblast, to je, da Nemčija zgubi 17.000 mož tuje posadke, mora pa dopustiti, da traja nadzorstvo tudi preko leta 1935, ko bi moralo biti nemško ozemlje vse čisto. Izpraznitev prve, glavne cone pa naj bi se spravilo v odvisnost z rešitvijo splošnega reparacijskega vprašanja. Na podlagi tega naj bi zainteresirane velesile in z njimi zvezane države stopile skupaj in sklenile novo locarnsko pogodbo.

Nemčija se seveda brani, da bi po 1. 1935 stal še kak tuj vojak na nemškem ozemlju. Obenem se, kakor je videti, brani tudi popolnega plačila reparacij, ki bodo v proračunskem letu 1928-29 neprimerno višje obtežile Nemčijo kot dosedanje dajatve. Predvsem pa boče Nemčija, da se vprašanje reparacij obravnava posebej, Porenje pa posebej.

Kaj bodo dala nadaljnja posvetovanja in kakšno stališče bo zavzela uradna Nemčija na emi in velesile na drugi strani, še ni jasno. Iz Berlina prihajajo vesti, da je zunanje politični odbor nemške vlade sklican k nujni seji in da sta kancelar Müller ter zunanji minister Stresemann v stalni zvezi. Uspeh pa je vse-kakor v tem, da so zainteresirane države priznale, da je to vprašanje potrebno neke rešitve, ki bi bila drugačna, kot v dosedanjih pogodbah. Ali pa bodo te komisije res kaj dosogle, je vsaj tako veliko vprašanje, kot vsakokratno zasedanje v Ženevi.

v Ženeva, 20. sept. (Tel. »Slov.«) Danes je v komisiji ženevskega mestnega sveta prišlo do odločitve glede nove zgradbe palače Društva narodov. Komisija je glasovala za to, da se Društvu narodov odstopi večje zemljišče v svrhu zgradbe palače.

Ves slovenski tisk mora izginiti

Pod naslovom »Komarji malarije« nadeljuje »Popolo di Trieste« strupeno gonjo proti slovenskemu tisku. Obdeluje »Ženski svet« precej na široko in zahteva, da ga morajo ustaviti. Med drugimi očitki navaja, kako je izbral Turatijsve besede, da »otroci niso samo za družino, ampak za domovino in da jim bodo matere brez solz izročile puške, če bo treba«. Čeprav je taka nesramnost velikih Italijani neškodljiva, jo je treba postaviti pred vrata. Komarje zapodimo skozi okno ali jih zmečkamo. Ne gre tu samo za »Ženski svet«, ampak za ves papir, ki ga tiskajo v Julijski Benečiji v tujem jeziku. »Popolo« stavi torej zahtevo, da se mora prepovedati ves slovenski tisk v Primorju, ki ga še trpi »velikodušnost« Italije, »če ne drugače, iz ozira do tistih dobrih tujerodcev, ki bi po mednarodnih pravljicah morali biti množica mučenikov in prevratnežev, če bi jih mogli prikazati kot ljudi, ki so jim ti listi všeč in po volji.

Za materni jezik - otroke iz šol!

o Bozen, 20. sept. (Tel. »Slov.«) Dočim so otroci v nemških dekanijah tridentske škofije vsled nespravljalivosti nadškofa Endricija obsojeni na to, da se morajo učiti verouka v italijanskem jeziku, se je ordinarijat briksenske škofije odločil za veliko kulturno in nacionalno dejanje s tem, da je nemške šoloobvezne otroke izvil iz šolskega pouka in jih odkazal na obvezni pouk v župnih uradih. V briksenskem škofijskem listu je kapitelški vikar Jožef Mutschlechner naslovil na vernike škofije pismo, ki naj se prihodnjo nedeljo v vseh dekanijah južne Tirolske prečita s prižnice. V tem pastirskem listu navaja namestnik škofa med drugim: Razmere časa mi dajejo povod, da spregovorim k vam nekatere resne besede o zelo važni stvari. Gre za verski pouk vaših otrok. Kakor vam je znano, so šolske oblasti odredile, da se mora v vseh javnih ljudskih

šolah vršiti verouk izključno v italijanskem jeziku. Ta odredba je v nasprotju z nazori in zahtevami cerkve. Resnice naše vere so tako globoke, da jih samo materni jezik more nekoliko razstolmčiti. Samo materni jezik najde pot do srca in čustva otrok. V teh razmerah nemškimi duhovnikom ni več mogoče vršiti verouk v ljudskih šolah. Po izrecni želji sv. Očeta se je odredilo, da duhovniki v zadostni meri delijo vašim otrokom verouk izven šole. Vaša dolžnost je, da pridno pošiljate otroke k verskemu pouku v župnijske urade in da ta pouk po svojih močeh na vse načine podpirate. Nato sledijo natančna določila za vršitev pouka, ki naj se vrši v župniščih ali v nedeljo po maši v cerkvi, pri čemer naj se porabljajo nemške verske knjige in katekizmi.

Grčija naj posreduje?

v London, 20. sept. (Tel. »Slov.«) Ker je Chamberlain odsoten iz Londona in da se varujejo telesne moči Venizelosa, je angleška vlada sklenila, da pooblasti angleškega poslanca v Parizu Tyrella, da vodi važna politična posvetovanja z grškim ministrskim predsednikom Venizelosom v Parizu. Angleška politika si znova prizadeva, da bi se zmanjšala nasprotstva med Rimom in Beogradom in da bi se obenem ustvaril balkanski blok med Grčijo, Jugoslavijo in Romunijo. Grčija naj

pri tem pod spretnim vodstvom Venizelosa tvori zvezo med Balkanom in med turško-bolgarsko skupino, ki jo vodi Italija.

Venizelos je danes popoldne ob 5 odpotoval v Rim, potem ko sta generalni direktor zunanjega ministrstva Zamados in italijanski poslanik Arlotta parafirala besedilo prijateljske in nenapadalne pogodbe. Pogodba je enaka italijansko-jugoslovanski prijateljski pogodbi iz leta 1924. V pogodbi se izjavlja, da pogodba ni naperjena proti nikomur.

Rossi je vedel za morilca Matteottija

v Curih, 20. sept. (Tel. »Slov.«) Neki italijanski politik, ki biva kot begunec v Švici, trdi v »Luzerner Tageblatt«, da je bil Aleksander Rossi aretiran zato, ker je imel pri sebi obteževalni material o umoru Matteottija. S pretvezo, da hočejo ta material od njega kupiti, so ga italijanski agenti zvalili v Visone na švicarski meji. Ko so razpravljali o ceni, so mu dali narkotizirane cigarete in ko je bil omoten, so ga spravili v Campione, kjer je bil nato aretiran.

Bratianu ne bo odstopil

v Bukarešt, 20. sept. (Tel. »Slov.«) Rumunska vlada je danes sklenila, da prizna albansko kraljevino. — Kakor se govori, je dobila danes rumunska vlada obvestilo, da je bilo rumunsko-madžarsko optantsko vprašanje odgledeno na decembersko zasedanje Društva narodov. — V političnih krogih je povzročila veliko pozornost uradna vest vlade, da je na današnji seji ministrskega sveta pozval Bratianu kot finančni minister vse druge ministre, naj mu takoj predložijo letne proračune svojih resorov, ker hoče začeti sestavljati proračun za leto 1929. Iz tega se sklepa, da so neutemeljene vse vesti o nameravani demisiji Bratianu in o njegovi nameri, da se umakne iz političnega življenja. — Maršal Pilsudski bo 30. septembra, 1. in 2. oktobra uradno obiskal Bukarešt. Pri tej priliki ga bo sprejel tudi regentski svet.

Podaljšana pogodba med CSR in Romunijo

v Praga, 20. septembra. (Tel. »Slov.«) Po uradnem poročilu je bila podaljšana zvezna pogodba med Češkoslovaško in Jugoslavijo. K temu se pripominja, da se je pogodba, ki je dosedaj veljala pet let, obnovila za nedoločen čas. Obnovitev češko-romunske pogodbe se bo izvršila prihodnje leto. Zagotavlja se, da se je opustila prvotna ideja, da bi se posamezne pogodbe med državami Male antante zamenjale s splošno pogodbo. Priznava se, da je ta namen obstojal, vendar se ne čuje nič o vzrokih, zakaj ni prišlo do te splošne pogodbe.

Amerika odklanja razorožitev

v Newyork, 20. sept. (Tel. »Slov.«) Po daljši konferenci, ki sta jo imela Kellogg in predsednik Coolidge, je državni departement sporočil novinarjem, da se Amerika ne more odzvati eventualnemu povabilu dr. Loudona k pariški razorožitveni konferenci, ker se Amerika v načelu protivi tajnim konferencam.

Hoover in Smith na delu

v Washington, 20. sept. (Tel. »Slov.«) Volilni boj za predsednika Združenih držav je v polnem teku. V vseh mestih se vršijo običajne demonstracije, bakljade in slično. Pri takih demonstracijah nosijo v spredu sliko kandidata in gesla stranke. Pri demokratih je postal znani rjav »derbi-klobuk« njihovega kandidata Alfreda Smitha simbol stranke, ki se povsod pojavlja pri demonstracijah in prireditvah demokratov. Obenem pa kandidat republikancev Herbert Hoover potuje po državi New Jersey, kjer mu pristiže prirejajo navdušene sprejeme. Danes se je vozil skozi industrijski del mesta in se na večjih krajih ustavil. Na nekem kraju ga je pozdravilo 10.000 tovarniških delavcev in šolskih otrok. V Jersey City je imel nagovor na veliko množico ljudstva. Odtod bo šel v Washington in se od spotoma ustavil v raznih mestih.

Drugi polet Zeppelina

v Friedrichshafen, 20. sept. (Tel. »Slov.«) Prvi polet novega zrakoplova »Grofa Zeppelina« se je posrečil tako sijajno, da se je dr. Eckener odločil, da na drugo vožnjo sprejme tudi osebe, ki ne spadajo v delavnico zrakoplova. K današnji drugi vožnji so bili povabljeni tudi zastopniki največjih nemških listov, med drugimi tudi nekateri ameriški časnikarji in ena gospa. Poleta se je udeležila tudi neka zdravnica iz Karlsruhe. Zrakoplov je krožil nad mesti Karlsruhe, Mannheimom, Baden-Baden, Bazlom in Freiburgom. Popoldne ob šestih je zrakoplov gladko pristal v Friedrichshafenu.

Splošne stavke po Evropi

v Varšava, 20. septembra. (Tel. »Slov.«) V tekstilni industriji v Lodzu je radi nastalega spora radi kazenskega znižanja mezd izbruhnila stavka, katere se je večeraj udeleževalo že nad 40.000 delavcev. Vse velike tekstilne tovarne so morale ustaviti obratovanje.

v Pariz, 20. septembra. (Tel. »Slov.«) Delavske strokovne zveze tekstilne stroke v Halluinu v severni Franciji so večeraj zvečer razglasile generalno stavko. V Parizu se boje, da se bo gibanje stavke razširilo tudi na druga velika središča francoske industrije.

Socialistični napad na Hlinko

v Praga, 20. sept. (Tel. »Slov.«) Češka socialna demokracija je vložila nujno interpelacijo na vlado, v kateri zahteva, da vlada obdoli delovanje poslancev Slovaške ljudske stranke Hlinke in Tuka, ker sta Rothermerovemu časnikarju Robertu Donayu dala informacije za njegovo knjigo »Trianonska tragedija«.

Rodbinska žalogra na Dunaju

v Dunaj, 20. sept. (Tel. »Slov.«) Danes so našli bivšega podpredsednika Osrednje banke nemških hranilnic Ferdinanda Artmanna mrtvega. Imel je več vbojdlajev z nožem in strel skozi usta. Tudi njegova soproga je mrtva in ima strel skozi sence. Najprej se je mislilo, da je soproga v prepri umorila svojega moža in se potem sama usmrtila. Pozneje pa se je izkazalo, da je bila rodbinska tragedija še bolj žalostna. Zaslišali so 16 letnega sina Ferdinanda, ki je bil v začetku popolnoma prepaden, potem pa je priznal, da je očeta sunil z nožem. Pravil je, da sta se oče in mati prepirala in da je oče z nožem skočil proti materi. Sin pa je to ubranil in očeta sunil z nožem. Ni pa še ugotovljeno, ali sta mati in sin še dalje napadala očeta in kdo je streljal. Gotovo pa je, da se je soproga po prepri umaknila v kopalnico in se tam ustrelila.

KOVINE.

v London, 20. septembra. (Tel. »Slov.«) Baker: per kasa 64.0625. Tri mesece 64.625. Elektrolit 70.25. Best Selected 67.25. Strong 94. Cin, per kasa 216.75. Tri mesece 213.375. Svinec: bližnji 22.25. Tuji 21.8125. Cink: bližnji 24.375. Tuji 24.5. Aluminij: tuzemski 95. Inozemski 100. Antimon reg.: 59.5. Bela pločevina: 18.25. Živo srebro: 24.25. Nikel: tuzemski 175. Inozemski 175. Wolfram: 15.875. Platina: surova 17. odelana —. Srebro: 26.5. Zlato: 84.1125.

HMELJ.

Nürnberg, 20. septembra. (Tel. »Slov.«) Dovož hmelja 250 bal, prodanih 200 bal. Cene: tržni in gorski hmelj 140—210, Hallertau 200, Spalter 250. Razporeženje mirno.

ZITO.

Budimpešta. Tendence omahujoča. Pšenica okt. 26.26—26.30, zaklj. 26.80—26.30, marec 28.76—28.82, zaklj. 28.80—28.82, maj 29.48—29.52, zaklj. 29.50—29.52, rž okt. 25.40—25.50, marec 27.80—27.90, zaklj. 27.68—27.70, maj 28.04—28, koruza maj 28.28—28.20, zaklj. 28.20—28.22.

Kaj mislimo mi

Kratko krilo in učiteljica in suha marelica.

»Jutro« je nedavno namigovalo, da je bila neka dična napredna učiteljica odpuščena radi kratkega krila. Ne, ta dični »pedagoški« cvet, nadebudna »napredna« hčerka znanega »naprednega« jutrovskega prvaka očeta-učitelja je bila odpuščena raditega, ker je predobro telovadila. Pa ne na drogu ali bradiji, temveč na marelici pod svojim oknom, ko se je vračala s svojih nočnih »naprednih« ekskurzij od svojega »prijatelja«, ki tudi ni bil vedno isti.

Ker je gospodinja vrata zapirala, je nadebudna hčerka, včlanjena pri naprednih društvih, plezala skoro vsako noč po marelici v svoje stanovanje tako, da se je marelica naveličala in se posušila. Za plezanje je seveda potrebno kratko krilo, samo tega ne vemo, ali je šola po »Jutru« vzgojevalnica ali variete, kjer naj nemoteno kažejo razne večje svoje manj ali bolj ošpice krake.

»Jutro« naj si bo pa v svesti, da bo za vsak svoj tak in sličen napad dobilo tudi primeren odgovor; prizadeti naj se mu zahvalijo.

Mi pa bomo zmerom še proti temu, da bi se naše šole spremenile v variete, zmerom, kljub potuhi »Jutrovi«, ki jo daje norim babnicam.

*

O čudni podpori mariborskega oblastnega odbora bo »Domovina« že odgovoril oblastni odbor sam. Danes nas veseli le hvala poslovnega odbora KDK, kakor da bi bil on dal ali preskrbel Slovenski krajini le eno arno. Dejstvo je namreč, da KDK za Prekmurce niti s prstom mignila ni, da so za pomožno akcijo posredovali pri oblastnem odboru in dali iniciativo oblastni poslanci SLS. Vpitje je za poznavalec razmer le dokaz, kako demokrate boli, ker niso mogli tudi te akcije zlorabiti za svoje pristranske namene. SLS bo poskrbela, da bo ta »čudna podpora« demokrate še bolela.

»Kljub klerikalnemu sovladanju gre vsa vladna politika za blagostanjem Srbije; podpira se v največji meri le Srbija; velike ugodnosti se dajejo zopet le Srbiji, a mi smemo samo plačevati večje davke kakor Srbija« — tako piše »Domovina« dobesedno. To je protaško hujskanje. Tako pisanje je zločin po ustavi. Tako bi se pisati ne smelo! Pa to je zadeva, ki se nas ne tiče. Bolj nas zanima dejstvo, da je to gola neresnica. Kajti sedanja vlada je vlada zakonitosti in enakopravnosti. Pod sedanjo vlado smo že doživeli in še doživljamo postopno popravljanje strašnih krivic in zlorab, ki so jih nad Slovenci in Slovenijo zakrivila SDSarske vlade. SDSarske H-zune in denuncianti si pa v sedanjem pisanju tega tiska lahko ogledajo tisti Srbi, ki so kdaj SDS kaj verjeli.

Malo več lojalnosti

V demokratskem taboru je krik, ker je predvčerajšnjim moral g. dr. Birs nastopiti 14 dnevni zapor zaradi obrekovalnega članka še iz avgusta 1925 o jugoslovanskem episkopatu. Stvar je javnosti znana, ker se je opetovano o njej razpravljalo in tudi braveli »Slovenskega Naroda« so o njej popolnoma poučeni, ker je še le pred kratkim moral »Narod« na prvi strani objaviti dotično razsodbo deželnega sodišča in dopolnilno razsodbo Stola sedmorice. Zato je sedanji trud demokratskega tiska, da bi z zavijanjem in potvarjanjem svoj poraz svetu predstavil prav za prav kot zmago, smešen in preračunan samo za tiste njegove bravelce, čijih spomin ne sega niti za 14 dni nazaj. Toda v to se dalje ne vtikam. Pač pa se moram odločno zavarovati proti obrekljivi trditvi istega tiska, da sem kot zastopnik tožnikov od g. dr. Birse zahteval »ogromno pretranc« ekspenzar. Nasproti tej trditvi zadostuje ugotovitev, da je sam Birsov zagovornik, g. dr. Knaflič moj zahtevani ekspenzar opetovano kot primeren priznal. Vrhtega sem izjavil tudi svojo pripravljenost, da moj ekspenzar določi odvečniška zbornica, ako dr. Birs to želi. Mesto odgovora na ta moj lojalni predlog pa je šel dr. Birs rajši — sedel. Sapienti sat!

Dr. Breje.

Nesreča na Donavi

n Beograd, 20. septembra. (Tel. »Slov.«) Davi ob 8. uri se je zgodila na Donavi nesreča. Trčili sta dve veliki ladji. Človeških žrtev na srečo ni bilo. Velika dunajska ladja »Saturnus« je ob 8. uri pristala na zemunskem obrežju. Istočasno pa se je oddala za ladjo »Princesa Jelen« znamenje za odhod. Ko se je ladja pri manevriranju obračala, je udaril zadnji del »Princese Jelen« v bok »Saturnusa«, ki se ni pravočasno umaknil naprej. Udarec je bil močan. Med potniki je izval veliko paniko. Vendar so se kmalu pomirili, ker so videli, da ne preti potnikom nobena nevarnost. Obe ladji sta precej poškodovani in sta morali prekiniti vožnjo, dokler se ne izvrše potrebna popravila.

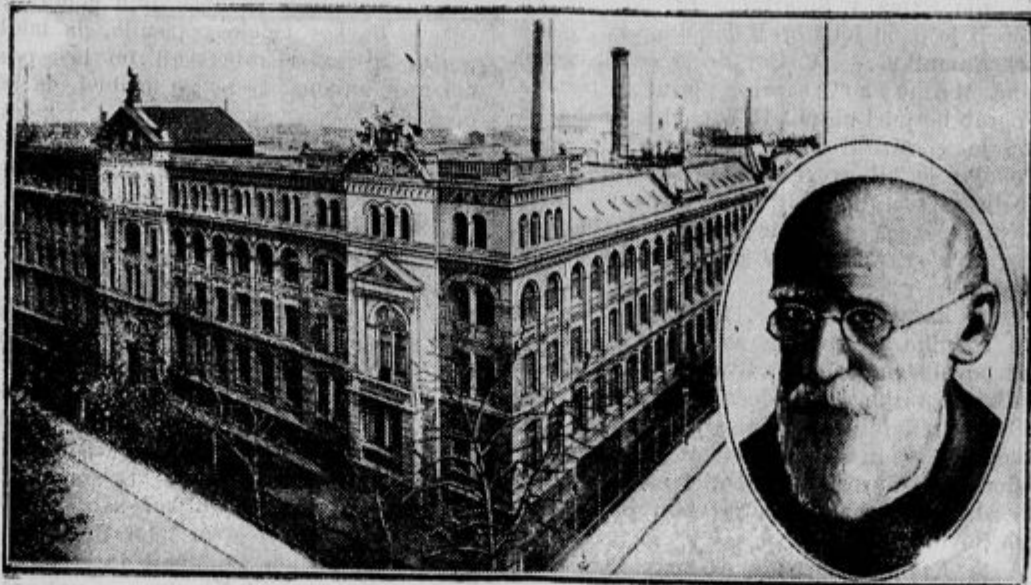
Novosadska vremenska napoved. Spremenljivo. Deloma oblačno. Brez močnih vetrov. Ponekod bo lahno deževalo. Temperatura se ne bo znatno spremenila.

Dunajska vremenska napoved. Semintja hladno, brez mnogih padavin.

Sve v slikah

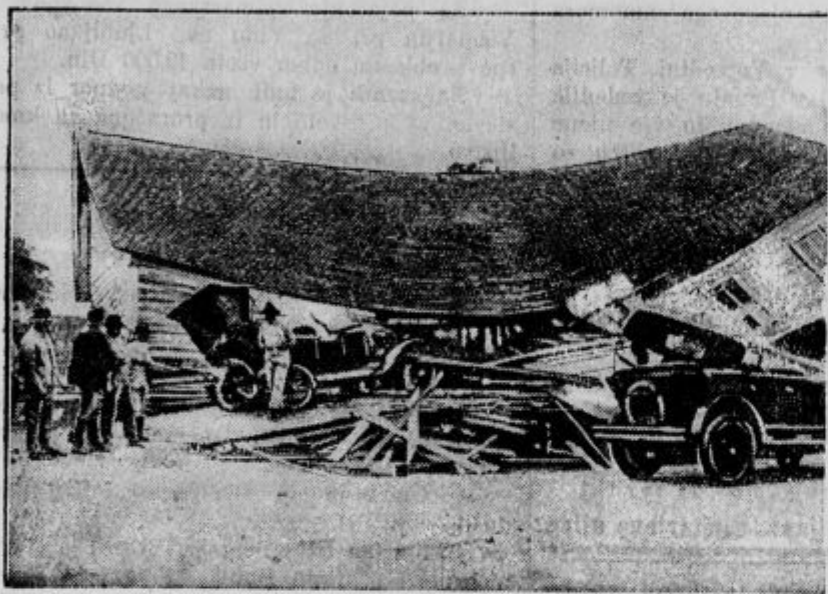
Kapitan Lehmann, poveljnik novega ogromnega nemškega zrakoplova »Graf Zeppelin«.

Stoletnica svetovnoznane nemške založništva Reclam v Lipskem. Dne 1. oktobra poteče 100 let, kar je ustanovil Filip Reclam svoje založništvo, poznano najbolj po svoji »Universalbibliothek«. — Slika kaže poslopje podjetja in ustanovitelja.

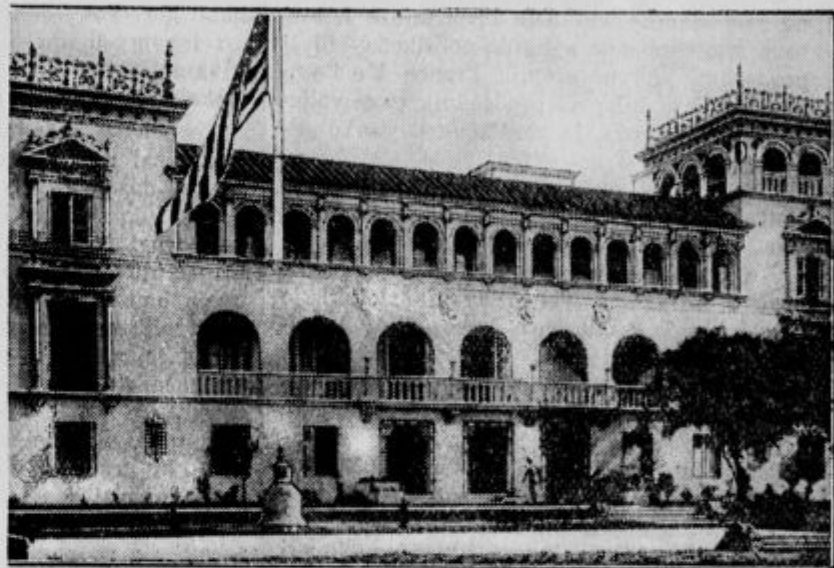
Ludvik Richter. 28. t. m. bodo obhajali Nemci 125 letnico rojstva tega svojega najbolj priljubljenega ilustratorja pravljic.

Pogled na razrušena poslopja v Portoriki, ki jih je razrušil tornado. Vihar je divjal po vsem Mehikanskem zalivu.

Zemljevid ozemlja, na katerem je divjal pred kratkim silen tornado.

Vseučiliško poslopje v Portorici, ki ga je pred kratkim divjajoči tornado skoro do tal porušil.

Iz modernega oboroževanja: Novi francoski obrambni topovi proti letalom.

Svedski kralj Gustav V. s svojim gostom, španskim kraljem Alfonzom.

V Hamburgu se vrši te dni kongres prirodopiscev: prof. Eiselberg (1), prof. Hiss (2), kemik Duisburg (3), Masow (4) i. dr.

Geoffroy Daireaux:

Ograda dona Cornelia

Pričinja se je mila in topla poletna noč. Célédonio je živahno gnil svojo tropo konj proti jugu. Idoč preko poljan in ogibajoč se potov ter ograjenih zemljišč, je pustil daleč za seboj mestce Guamini. Dirjal je po nižini, ki je zginjala v rastočih sencah, ko je zapazil na vrhu peščenih sipine, ožarjene z zadnjim svetom, troje jezdecev, v katerih je spoznal takoj oddelek žandarmije. Ustavil je svojo tropillo (tropa konj) v visoki travi, stopil s sedla, snel kobili zvonček ter hitro nadaljeval s konji svojo pot, odslej kar močji natihome, da bi se čim prej oddaljil od te neljube prikazni. V naslednjem trenutku je stal pred vhodom ograde, katere se pa na svoje začudenje ni prav nič spominjal, dasiravno ni bila nova. Odprti vhod ni bil zastražen in Célédonio je krenil skozenj, čeprav se ni rad spuščal v zagrajena zemljišča. Topot mu je pa bila ograde približila pred nezaupljivimi policisti, nahačajočimi se vrh peščenega hriba. Nato je hitel proti jugu do druge nasprotne strani ograde, katero je kmalu dosegel, in vzdolž nje nadaljeval svojo pot.

Noč je bila dovolj svetla, da je mogel videti, kako je bila ograda jako površno zgrajena samo s petero tenkih, nebarvanih železnih žic, pritrjenih na šibke, zvite kole. Nobenega izhoda ni našel, koder bi mogel zopet ven. Na nekem mestu, kjer se mu je zdelo žica močno napeta, jo je s krepkim zamahom svojega noža poizkusil prelomiti. Poizkus se mu ni prav nič posrečil, pač pa se je noževa klina razletela na dveje, ne da bi bila žica količkaj načeta.

Célédonio je prišel zopet divje poditi svojo tropillo vzdolž ograde, da bi našel kod izhod, ker drugače ni bilo mogoče priti iz

ograde. Toda vse nočne ure so potekle, ne da bi bil našel odprtino; in zdelo se mu je, da ga šibki koli motrijo posmehujoče, ko so ga zagledali ob solnčnem vzhodu, kako kar »aprej dirja in poganja pred seboj svojo izmučeno tropo.

Célédonio sam ni bil nič manj truden in postal je tudi lačen. Peljal je svojo tropo konj na mesto, zadosti oddaljeno od ograde, kjer je rastle lepa trava, sam pa se je podal proti bivališču, ki ga je opazil nedaleč od tod.

Ko je prišel do palenke (koli pred hišo, kamor privezujejo konje) je zaklical. Iz hiše je stopil postaran gaucho (izg. gaučo, južno-ameriški živinorejec). V roki je držal mate (posoda iz neke vrste buče za yerbo, paraguajski čaj) in smehljaj se je tako kakor se smehljajo ljudje, ki so že mnogo doživeli. Vprašal je došleca z dobrovoljno ljubeznivostjo, s čim mu more postreči. Célédonio ga je najprvo poprosil za kozarec vode; bil je zelo žejen, a potreboval bi tudi drugega okrepčila. Ko je vrnil železni korec, je vprašal, kje se nahaja glavna estancia.

»Toda prijatelj, saj ste že tam,« mu je odgovoril gaucho, »in tahiša je vam na uslugo.

»Hvala, gospod,« je dejal Célédonio. »Toda, kje pa je vhod na tej strani ograje? Sinoči sem šel skozi neka vrata, katera sem našel odprta, toda izhoda nisem mogel najti.

»To je pa čudno,« je vzkliknil starec. »Zakaj pa niste prerezali železnih žic. Na vsak način...«

»Ne bi si bil upal,« je odvrnil Célédonio, delajoč se nedolžnega. »Gospod, povejte mi ali je to zemljišče veliko.«

»Majhno, prijatelj, zelo majhno. Izhod, katerega iščete, je tamle pred nami in ga lahko kmalu dosežete. Toda, ako je vas volja, ali ne bi hoteli nekoliko počiti, izpiti kako mate čaja in kaj prigrizniti. Tako malo uspeha ste imeli.«

»To je raditega, ker sem bil neroden,« je dejal Célédonio. »Najbrže sem šel včeraj mimo vrat, o katerih govorite, ne da bi jih bil opazil; ker se mi mudi, bi rad takoj nadaljeval svojo pot.«

»Kakor vam je drago prijatelj. Kar pojdite!«

Ko se je bil Célédonio zahvalil za ponudeno mu gostoljubje, katerega se, Bog vedi zakaj, ni upal sprejeti, je šel iskati svojo tropillo. Našel jo je pri majhni mlaki; konji so se napasli in napojili. Célédonio je privezal sedlo na drugega konja, zopet privezal zvonček kobili okoli vratu in krenil v smer, ki mu jo je bil naznačil starec.

Jezdil je v diru in dirjal tako dolgo, da je zmučil svojega konja. Vzel si je drugega in zopet jezdil ure dolgo. Rosa se je že posušila, sence so postajale vedno krajše, sonce je vedno bolj pripekalo, lakota se je vedno močneje oglašala in Célédonio se vedno ni videl ne ograje ne izhoda.

Sele ko je zahajalo sonce, je znova ugledal hišo, kjer se je bil zjutraj zgovarjal z onim starcem. Ni vedel, ali bi se smejal ali jezil. Toda, kaj storiti? Bil je popolnoma opešan od lakote in utrujenosti. Zbral je svoje konje na istem mestu kot prej ter se napotil s povešeno glavo proti palenki.

Starec je sprejel gaucha z istim gostoljubnim nasmehom.

»Ze nazaj, prijatelj,« je zaklical. »Zdi se mi, da niste bili zelo daleč. Ali je vam šlo po sreči?«

»Ni bilo ravno slabo,« je odvrnil Célédonio brzdač se, da ne bi poslal hudomušnega starca k vragu.

»Gotovo ste izmučeni? Pojdite v kuhinjo, tam boste našli ljudi. Pojdite, in razsedajte še vašega konja. Dali vam bodo večerje.«

Célédonio je razsedal konja, vstopil in krenil v kuhinjo. Tu je našel več mož, ki so sedeli okoli ognja, pili čaj in kadili čakaioči.

da bo pečenka gotova. Sicer pa ni bilo nič živahnosti. Vsi so bili videti utrujeni kakor po kakem mučnem opravilu.

Célédonio je pozdravil in se vsedel. V vseh pogledih, ki so se upirali vanj, je čutil neko zasmehljivo sočutje. Ponudili so mu čaja. Ah, kako se mu je po tem dolgem postu silno dobro prilegel, dasi jim tega ni povedal in že ob pogledu na pečenko so se mu cedile sline.

Oni, ki je moral biti paznik, je snel razenjen ter ga zasadil v zemljo, potem je ponudil novodošlecu nož ter mu dejal, ne da bi ga pogledal:

»Vzemite, tovariš! Morda ga nimate?« In Célédonio je čutil v njegovem glasu isto ironijo kot v pogledih vseh ostalih.

Zahvalil se je, sprejel nož, se poslužil pečenke ter jedel s takim tekom kot si le moremo misliti. Polagoma se je razgovor poživil. Paznik je govoril o delu, ki so ga opravili čez dan in to je bilo tako delo, da je Célédonio menil, da mora biti na estanci številna četa péonov (konjskih hlapcev). Vprašal je, in povedali so mu, da je ta čas na estanci ne več kot deset do dvanajst ljudi.

»Donu Corneliu nikoli ne manjka péonov,« so mu povedali, »in vendar se redkokdaj povrne, kdor je bil že kdaj tu.«

»Ali je zloben mali starec?« je vprašal Célédonio. »Videti ni.«

»To boste videli jutri pri delu.«

»Toda saj nisem prišel na delo. Samo mimogrede sem se ustavil.«

»Da, da, saj poznamo to. Tudi mi smo le mimogrede prišli sem.«

»Poglejmo nekoliko vaš nož,« je pristavil paznik in pomežiknil z očesom.

»Spominjam se, da ste rekli takoj v začetku, da ga nimam,« je odvrnil Célédonio.

»Kaj pa je ta ročaj, ki vam gleda izza pasu?«

»Zlomil sem bil klino.«

tovarišev, naj bo že karkoli, nekaj je moralo biti vzrok, da se je zapisal kralju alkoholizma v svojo dušo. V znani trnovski gostilni je predvčerajšnjim zapil ves svoj denar in še fcs — njegov oče bi se razjokal, če bi to vedel — še fcs je ponujal natakariči v zastavo za pol litra vina. Vina pa ni dobil. Tedaj se je Sulejman razhudil. Prišel je metati steklenino po tleh, razbil s stolom po mizah in po oknih ter napravil v gostilni prav znatno škodo. Nekaj domačih fantov se je tedaj polastila jeza: »Kaj, en sam »Turk« bo poženjal tukaj celo razdejanje?« in so šli nadenj. Tedaj je Sulejman potegnil nož in srdito zamahnil z njim, grozeč, da pošlje vse Ljubljance na »šejtanu«. No, domačini so ga le ukrotili in izročili stražniku. Na stražnici se je Sulejman bridko razjokal in se zaklel, da nikdar več ne pokusi opojnih pijač. Najbrže ne bo dosti pomagalo, kajti Sulejman se bo skoro gotovo napil iz gole jeze, ko ga bodo na sodišču zasili radi javne nasilnosti, poškodbe tuje lastnine in nevarne grožnje.

○ **Nedobrodošel obisk v hlevu.** V hlev posestnice Marije Bernikove na Gasilski cesti v Šiški se je pred dnevi priklatil neznan dolgoprstež in odnesel, kar je bilo za odnesti. Zjutraj je lastnica hleva pogrešala svoje štiri putke, hlapec Jakob svoj suknič, lastnik konj v hlevu pa svoja dežna plašča. Sedaj iščejo vsi trije neznanega tatu, osuniti pa ne morejo nikogar.

○ **Ljubitelj ženskih plaštev.** Antonija Končanova, hči posestnice v Rožni dolini, ima s svojimi plašči čudno smolo. Pred tedni ji je bil ukraden lep plašč, vreden 1400 Din, sedaj pred dnevi pa ji je zopet izginil nov plašč, vreden 1000 Din. Končanova je obeh tatvin osumila nekega svojega sorodnika, ki pa je odločno zankal krivdo in povedal, da je videl ob času tatvin v sobi dva moška, ki sta stikala po obleki, nato pa pobegnila.

○ **Karambol.** Poleg dveh večjih nesreč, ki so se pripetile v sredo v Ljubljani in o katerih smo že poročali, se je pripetila v sredo še ena, vendar pa manjšega značaja. Na oglu Poljanskega nasipa in Potočnikove ulice je podrl voznik Jožef Zabkar z vozom kolesarja, mizarskega pomočnika Jakoba Praznika na tla. Praznik je dobil pri padcu obšutne, vendar ne nevarne poškodbe in tudi kolo je precej poškodovano.

Ne zamudite

znatnega popusta na vsa oblačila, pri
Jos. Rojina, Ljubljana.

Maribor

○ **Odlični gost.** Včeraj popoldne se je pripeljal v Maribor znameniti kmetijski strokovnjak iz Švice g. Laur, ki je spisal več knjig o kmetijskem knjigovodstvu in ki je v mednarodnih agrarno-znanstvenih krogih visoko čislana osebnost. Danes popoldne se odpelje iz Maribora proti Dunaju.

○ **Pomaknjen je iz 3. skupine III. kategorije** v 2. skupino Dragoslav Milošević, pomočnik komisarja tukajšnje železniške in obmejne policije.

○ **Katoliška omladina zbira mlade fante,** jih vzgaja ter izobražuje vsestransko. Je to društvo, ki ima že v razmeroma kratkem času svojega obstoja izredno velike zasluge za vzgojo ter kulturno izobrazbo predvsem delavske mladine. Na delu za to kulturno delo so neumorno pridne roke — duša vsemu pa splošno priljubljeni p. Pavel Potočnik. Katoliška omladina orje trdo ledino! S predavanji šiiri obzorje članstva, v okvirju posameznih agilno delujočih odsekov izvaja svoj obsežen program. In zdi se, da se na temelju društvenega programa odpirajo vsak dan široki vidiki k širokopoteznim pobudam, ki pričajo o neizčrpni podjetnosti, ki deluje za blagor revne delavne mladine. V okvirju društva deluje še posebna glasbena šola pod vodstvom g. Alojzija Poliča, ki posveča svojo skrb za čim popolnejšo glasbeno izobrazbo delavske mladine. V vseh instrumentih se poučujejo dečki — klavir, violino, godala na pleh itd. Ustvarja se prav za prav nov zavod za glasbeni pouk, ki se ga udeležuje danes po parnesemnem obstoju šole že nad 80 učencev. Pouk se vrši vsak dan popoldne ter se sprejemajo prijave vsak dan med 18. in 19. uro v Omladinskem domu v Ovetlični ulici. Najvažnejše pa je, da se s to hvalevredno pobudo, ki je priključila k življenju nov glasbeni zavod v Mariboru, omogoča glasbeni pouk baš radi zelo ugodnih prispevnih pogojev sinovom tudi revnih delavnih in obrtniških rodbin. Glasba mora postati delež naj-

širših plasti ljudstva, da bo s tem ustvarjen tudi pri nas ideal: — v vsako delavsko stanovanje klavir in druge glasbene instrumente.

○ **Smrtna kosa.** Umrla sta: Jakob Vesnaver, posestnik in lesni trgovec, star 52 let. Pogreb bo jutri ob 15 iz hiše žalosti Barbarska ul. 3. — Klaneček Marija, soproga delavca, stara 50 let. Pogreb danes ob 16 na mestnem pokopališču v Pobrežju. V 67. letu starosti je preminul g. Anton Čič, uradnik drž. žel. v pokoji. Pokopali ga bodo jutri ob petih popoldne.

○ **Moderno.** Vprašanje javnih stanišč v Mariboru se bliža svoji rešitvi. Posebno o javnem stanišču pri Glavnem kolodvoru se je mnogo pisalo in govorilo. Nič ne pomaga — glavno besedo ima pač žel. uprava, ki včasih rada malo ponagaja. No sicer nič hudega, odlagajo se pa s tem načrti vendarle. Na včerajšnji seji se je sklepalo tudi o novem načrtu javnega stanišča pred glavnim kolodvorom. Če bo pristala glavna žel. direkcija na omenjeni načrt, in če se bo podrla stara stanišča, ki se nahajajo naravnost v škandaloznem stanju, potem dobimo Mariborčani zopet nekaj novega in modernega. Javno stanišče pride namreč na mesto sedanjega stopnišča, ki vodi k vhodu Glavnega kolodvora. Na sredini bo obokano stopnišče v dorskem slogu; tukaj bo tudi avtobusna postajališča. Na obeh straneh bo podzemsko javno stanišče; nadzemno pa se bosta zgradila tudi na obeh straneh ter obrazlojuč z obokanim stopniščem enotno, lepo in okusno javno zgradbo dva paviljona, kjer bodo nastanjene posamezne prodajnice. Seveda, če ne bo odnedeu ugovora in nepotrebnega zavlačevanja. Javni podzemni stanišči na Aleksandrovi cesti ter Glavnem trgu se bosta takoj začeli zidati. Prvo bo stalo pred iranciškansko cerkvijo, drugo pa zadaj za spomenikom, če ne bodo seveda občinski očetje drugega mnenja.

○ **Zatvoritev Koroške ceste.** Radi izvršitve cestnih del se zapre za nekaj dni Koroška cesta za vozovni promet od ponedeljka dne 24. septembra naprej in sicer med Langusovo ulico in Vodnikovim trgom.

○ **Ob kolo znamke »Waffenrad«** je zidar Zelenko Ivan. Odpeljal mu ga je neznanec s hodnika gostilne Zohar na Tržaški cesti. Kolo je črno pleksano.

○ **Konjunktura.** Gospod F. Julij si je najel neko Justino B., da mu osnaži stanovanje. Ob 12 je odšel od doma in se vrnil ob 14. Stanovanje je bilo na stečaj odprto, 17 letne Justine pa od nikoder. Pozneje je gospod F. Julij ugotovil, da je Justina navihano ženšče; z njo vred je namreč izginila iz omare tudi obleka njegove soproge, ki leži v bolnici. Obleka je temnozeleno barve. — Dečki brcajo žogo tam v bližini Krekove ulice v Studencih. Zoga pada na bližnji vrt, Jurček M. pa kar preko lesene ograje po njo. Seveda si Jurček ni mogel kaj, da ne bi stegnil svojih prstov po vabljivih grozdčkih. In še svojih tovarišev se je boja usmili v obilni meri. Jurčka so seveda zalotili. Stokajec je zatrljeval, da si je privoščil samo par grozdov, gospod Alfonz K. pa pravi, da so dečki pobozali za 50 kg grozdja in mu s tem prizadejali precej škode. Bogve, če se bo Jurčku še kedaj zahotelo sladkih grozdov, ki so vsaj zanj postali tako trpki. Za njegove tovariše seveda ne, ki so jo pravčasno pobrisali.

Dopisi

Škofja Loka

Spomenik vojnim žrtvam. V nedeljo, dne 7. oktobra bodo na vojaškem pokopališču v Škofji Loki odkrili lep in velik spomenik v čast vojnim žrtvam. Spomenik so zgradili s prispevki vsega ljudstva v Škofji Loki in okolici. Na pokopališču počiva 150 slovenskih vojakov ter 340 Srbov in Hrvatov, dalje Čehoslovakov, Poljakov, Avstrijcev, Nemcev, Rumunov, Madžarov in Italijanov. Spomenik je zgrajen v domačem slovenskem slogu. Na 4 metre visokem podstavku žaluje Mati-Slovenka v narodni noši z avbo, delo akad. kiparja Ivana Jurkoviča. Na podstavku je vklesanih 150 imen padlih domačinov in lep stih pesnika Otona Zupančiča. Ornamentični črk in križev ter načrta za ograjo je izdelal zelo okusno g. profesor Grebenc. Spomenik, ki predstavlja trpečo Mater-Slovenko, zalujočo za izgubljenimi sinovi in sočustvojočo z milijoni mater, je eden najlepših v Sloveniji in pomenja visoko himno miru in ljubezni, spoštovanja do padlih in bratstva. — Slavnost se prične ob 9. uri popoldne s službo božjo v župni cerkvi. Nato krene velik sprevod, v katerem bodo zastopana vsa društva, lovci, vojne organizacije, narodne noše in svoji padli žrtve, na vojaško pokopališče k odkritju spomenika. Popoldne ob 2. se vrši na Glavnem trgu velika ljudska tombola z mnogostevilnimi bogatimi dobitki. Čisti dobiček je namenjen v kritje velikih stroškov. Spomenik prevzame nato v oskrbo in last mestna občina škofje-loška. — Za avtobusno zvezo bo preskrbljeno ob prihodu in odhodu vlakov. Dne 7. oktobra naj bi odkritje tega spomenika zopet pomenilo veliko manifestacijo miru in ljubezni. Zato naj pohiti ta dan vsak v Škofjo Loko, da izkaže čast žrtvam svetovne vojne.

DIJAŠKI KOLEDAR 1928/29 JE BOGATO OPREMLJEN - LEPE VSEBINE - RAZPISUJE VELIKO NAGRADNO TEKMO V STVARNI VREDNOSTI NAD 50.000 DIN.

se sprejemajo v soboto od 16 do 18 v pritličju »Mladike«. Prednost imajo gojenke večer. tečajev. V Nevijah pri Kamniku otvori prosvetno društvo sezono dne 23. septembra ob pol 4 z Nestrjevo komedijo Lumpacij vagabund. Šahovski klub »Triglav« naznanja svojim članom in vsem prijateljem lepe šahovske igre, da začne v soboto dne 22. t. m. z rednim delovanjem v jesenski sezoni. Klub razpolaga s lastnim lokalom v Narodni kavarni, s lastnimi šahovnicami, ter šahovskim časopisjem, nudi torej vsakemu šahistu obilo prilike za praktično igranje, kakor tudi teoretiško izobrazbo. V kratkem bo odigral klub več prijateljskih matchev v Ljubljani in izven Ljubljane, tudi se prične najbrže že prihodnji mesec pokalni turnir kluba. Vpisovanje v klub se vrši vsako soboto od 8 dalje. — Odbor.

Orel

Ljubljansko okoliško orlovskega okrožje. Redni letni občni zbor se vrši dne 23. t. m. ob pol 9 dopoldan v palači Zadrudne gospodarske banke, Miklošičeva cesta. Vsak odsek je dolžan poslati dva zastopnika, ki morata biti odbornika. Vabljeni so tudi srenjski odborniki. Fantovski sestanek orlovskega odseka Krakovo-Trnovo se vrši danes v petek 21. septembra v društvenem domu. Ker je na sporedu zelo važen razgovor, prosim, da se ga člani gotovo udeležijo. Starešine povabljeni. — Predsednik.

Polzvedovanje

Na progi Celje—Dravograd je bil včeraj na postaji Št. Peter zamehjan en kos priloge. Prizadeti naj se zgleda pri župnem uradu Vransko. Našla se je srednja vsota denarja. Dobi se Pred Škofjo 12-1.

Trbovlje

Trboveljski »Rdeči Kriz« priredi III. samaritanski tečaj na deški šoli na Vodah. Začetek tečaja bo 2. oktobra, konec pa 18. decembra t. l. Poučevalo se bo vsak torek od 7. do 9. zvečer. Tečaj vodi tudi letos g. dr. Hugo Baumgarten, rud. zdravnik. Vpisovanje v tečaj se vrši dne 23. in 30. septembra t. l. od 8. do 10. dop. v pisarni deške šole v Trbovljah. Dne 30. sept. 1928 od 8. do 10. dopoldne prejmejo vsi absolventi I. in II. samaritanskega tečaja izpričevalo v pisarni deške šole v Trbovljah.

Ptuj

○ **Umri je v bolnišnici** v Gradcu dne 19. t. m. po kratki bolezni tuk. mehanik in trgovec s kolesi, motorji in avtomobili g. Valerijan Spruschina. Bil je vnet pristah in agilen delavec pri nemški stranki, ki ga je volila v razne korporacije in tudi v mestni svet.

○ **Splavarske nesreče.** Nedavno se je razbil pod ptujskim mostom neki splav, dne 17. t. m. pa sta se ponesrečila od petih splavov, ki so hoteli pluti mimo Ptuja, kar dva in sicer eden med petim in šestim, drugi pa med tretjim in četrtnim nosilec mosta. Ker je Drava zaradi zadnjega deževja močno narasla, so bila rešilna dela zelo otežkočena. Vendar se je posrečilo splavarjem in vojakom, ki jih je dalo poveljstvo na razpolago, da so na dan nesreče in naslednji dan rešili skoraj ves les. Vzrok tiči v tem, da zaradi regulacijskih del na desnem bregu Drave tok bije proti levemu in zadostuje najmanjši sunek splava ob nosilce, da ga zasuje struja proti levi in ga zagodi pod most. Splavarji. pozor!

○ **Ura v mestnem stolpu** prostijske cerkve se bo po znanem sklepu mestnega sveta popravila in se je delo že začelo. Bil je že skrajni čas, da se je to zgodilo, ker so bile številke nečitljive in kazalci zarjavili.

Učiteljske vesti

V ljubljanski oblasti so bili premeščeni sledeči učitelji in učiteljice: V Javorniški Rovt (Radovljica) Angela Tavčar, v Rajhenburg Ana Podboj, v Zgornji Tuhin Matilda Kordiš, v Zire Ana Eržen, v Litijo Ivo Koderman, v Ljubno (Radovljica) Ana Dolenc, v Kropo Katarina Hlebec, v Tunjice (Kamnik) Ivana Justin, v St. Rupert (Krško) Martin Mižeri, v Smihel pri Žužemberku Angela Blatnik, v Rajhenburg Erika Pavletič, v Črnomelj Stanislav Turk, v Zabuokovje (Brežice) Saša Dominek, v Koprivnik (Radovljica) Vladislav Razinger, v Zire Aleksandra Golja, v Zameški (Krško) Ferdinand Završnik, v Planino (Brežice) Vera Kristof, v Onek (Kočevje) Boris Boc, v Kostel (Kočevje) Julija Klemenčič, v Kal pri St. Janžu (Brežice) Zora Hauptman, v Jezersko Janko Černut, v Zagradec (Novo mesto) Josipina Repe, v Svetli Potok (Kočevje) Danica Sikotšek, v Poljane (Novo mesto) Just Hvala, v St. Jurij pod Kumom Ana Lipovšek, v Talčji vrh (Črnomelj) Marija Kobal, v Sinji vrh (Črnomelj) Dora Jutrač, v Lesce Marija Čibej, v Zagradec (Novo mesto) Danijela Jerše, v Ajdovce Adolfe Arzenšek, v Catež ob Savi Zdravko Omerza, v Ajdovce Iva Jesih, v St. Urško goro (Kranj) Marija Uhlir, v Karlovcu (Kočevje) Gabrijela Kočever, v Mošnje Rosanda Zebre, v Sovodnje (Kranj) Vilma Peterca, v Rako (Krško) Alojzij Dolgan, v Trebelno Oskar Venturini, v Zvirče (Novo mesto) Boris Možina in v Suhor (Črnomelj) Leopoldina Kos.

V mariborski oblasti so premeščeni sledeči učitelji in učiteljice: V Kozje Erna Killer, v Rogatec Angela Križ, v Tešanovce (Murska Sobota) Ivana Vrečko, v Izakovce (Dol. Lendava) Jakobina Podboj, v Zusem (Šmarje pri Jelšah) Franja Lozar, v Apače (Ljutomer) Olga Senica, v Strukovce (Murska Sobota) Julija Stibler, v St. Rupert (Celje) Vavlar Povh, v Olmje (Šmarje pri Jelšah) Bogomir Podboj, v Novo Štiftu (Gornji grad) Marija Majerhold, v Vitanje (Konjice) Marija Inglic, v Dobje (Šmarje pri Jelšah) Matilda Beloglavac in Marija Lenartič, v Sv. Andraž v Halozah (Ptuj) Boris Papež, v Stopercu (Šmarje pri Jelšah) Vera Cernigoi, v Loko pri Zusemu (Šmarje pri Jelšah) Miroslav Skrbic, v Ščavnico (Ljutomer) Josipina Sušteršič, v Veliko Polano (Dol. Lendava) Ana Razinger na L. deško ljudsko šolo v Maribor Ferdinika Weiser, v Orize (Celje) Jožefa Luževič, v Vitane (Konjice) Danica Kraševac, v Središče Mira Brenčič, v St. Lovrenc na Pohorju Danica Alt, v Lokave (Ljutomer) Franja Čonč, v Hajdino (Ptuj) Gabrijela Čujnik, v Sv. Stefan (Šmarje pri Jelšah) Drago Krepek, v Novo cerkev (Ptuj) Ana Pausch, v Zenavlj (Murska Sobota) Karl Skerget, v Sv. Florijan pri Rogatu Ana Kodela-Salmič, v Mursko Soboto Matilda Potočnik, v Prevalje Marica Soršak, v Stogovce (Ljutomer) Ana Frankovič, v Viršanju (Šmarje pri Jelšah) Franciška Mačkovšek, v Marijo Reka (Celje) Karla Srebrnič in v Polensak (Ptuj) Miroslav Podgornik.

Spori

I. H. GRADJANSKI SK PRVAK DRŽAVE.

Po večletnem presledku si je zagrebško moštvo osvojilo naslov prvaka za l. 1928-29. V kakšni formi se letos nahajajo zagrebški »purgariji«, pričča dejstvo, da je izmed pet tekem odločil v svojo korist 4, eno samo pa igral z neodločenim rezultatom. V taki formi si prvenstva države dosega ni še nihče osvojil. Objavljamo tabelo, iz katere je razvidno stanje prvenstva. (Pojasnilo k tabeli: prva številka odigrane tekme, 2. številka dobljene igre, 3. neodločeno igrane, 4. izgubljene igre, 5. dani goli, 6. dobljeni goli, 7. koliko točk si je priboril.)

Gradjanski	5	4	1	0	12:3	9
Hajduk	5	2	2	0	13:7	6
B. S. K.	5	3	0	2	12:15	6
Sašk	5	2	1	2	10:7	5
Hašk	5	1	0	4	10:16	2
Jugoslavija	5	0	2	3	5:14	2

Drugo mesto si je osvojil lanski prvak Hajduk vsled boljše razlike golov.

NOGOMETNE TEKME 28. T. M.

Pričetek prvenstvenih tekem v Ljubljani.

Vsled ponovne odgoditve zveznih pokalnih tekem razpolaga LNP popolnoma prosto s prihodnjo nedeljo in je sklenil na včerajšnji seji poslovnega odbora spreminiti prvotno nameravani program ljubljanskih tekem. LNP se je odločil po možnosti pospešiti odigranje prvenstvenih tekem. Poleg kvalifikacijske tekme za prestop v I. razred med SK Jadranom in SK Reko se otvori v nedeljo v vseh razredih tekmovalje za prvenstvo LNP za 1928-29.

V I. razredu otvori prvenstveno sezono važno srečanje Ilirija:Hermes, ki se vrši ob 15.45 na prostoru Ilirije. Jadran in Reka absolvirata ob 14. v predigri svojo kvalifikacijsko tekmo. Rezervi Ilirije in Hermesa nastopita ob 10. dopoldne istotako na prostoru Ilirije. Grafika in Natakari odigrata že pred tem ob 8.30 menda edino letošnjo drugorazredno prvenstveno tekmo (Panonija in Mladika najbrže ne bosta nastopala v prv. tekmi) tudi na igrišču Ilirije. — V I. B. razredu otvorita prvenstveno sezono SK Slavija in SK Krakovo; ta tekma se vrši ob 14.30 na prostoru ASK Primorja. V Čerknici se vrši v nedeljo popoldne prvenstvena tekma med SK Slivnico in SK Javornikom z Rakeka.

s počitkom vred je trajalo stvarjenje sveta, torej pomeni število 7 popolnosti.

To je dokazano s 7 prednostmi, katere ima

Schicht Terpentin-Milch

Prvenstvena tekma Elan (Novo mesto): Disk (Domžale), ki je bila določena za prihodnjo nedeljo, bo v jesenski sezoni odpadla, ker sta se kluba sporazumela, da igrata iz gmotnih razlogov samo enkratno pokalno tekmo spomladi v Novem mestu.

S. K. Jadran. Danes v petek ob 17.30 obvezen trening za prvo moštvo na igrišču Ilirije. Jutri v soboto članski sestanek ob 20 v Narodni kavarni. Strogo obvezno. — Načelnik.

SK Ilirija, nogometna sekcija. Danes, v petek ob 16 dalje trening za 1. moštvo in rezervno ob vsakem vremenu. Po treningu se vrši ob 18.45 kratek sestanek I. skupine in obenem seja sekcjskega načelnstva v klubski sobi v kavarni »Evropac«. — Načelnik.

Rabite Tungstram barium-elektronke

Radio

Programi Radio-Ljubljana

Petek, 21. sept.: 12: Reproducirana glasba in borzna poročila. 18: Francoščina, poučuje dr. St. Leben. — 18.30: Ljudska umetnost, predava dr. St. Vurnik. — 20: Prenos koncerta Berlinskih filharmonikov iz velike dvorane Uniona. Filharmoniki izvajajo: 1. Regner-Mozart: Variacije. 2. R. Strauss: Till Eulenspiegel. 3. Čajkovsky: Simfonija št. 5. — 21.30: Poročila.

Sobota, 22. sept.: 12: Reproducirana glasba in borzna poročila. 17.30: Delavska ura; predava tajnik Del. zbor. g. Uratnik: Vprašanje kronskih upokojencev. 18: Nemščina: poučuje dr. Piskernikova. 18.30: Filozofija, predava vseuč. prof. dr. Veber. 20: Koncert orkestra kr. opere v Ljubljani. Večer overture h komični operi. Dirigent g. A. Neflat. Uvodno besedo govori g. M. Kogoj. 1. Mozart: Overture k »Figaroji« svatbi. 2. Mozart: Overture k »Don Juan-u«. 3. Rossini: Overture k operi »Brivce Seviljske«. 4. Nicolai: Overture k operi »Vesele žene Windzorskce«. 5. Smetana: Overture k operi »Poljub«. 6. Smetana: Overture k operi »Prodana nevesta«.

Drugi programi

Petek, 21. septembra.

Zagreb: 17: Koncert skandinavske glasbe. Kvaritet Sidak. — Breslau: 16.30 Zabavni koncert — 20.30 Simfonični koncert. — Praha: 17: Komorna glasba — 19.30 Orkestralni koncert. — Leipzig: 16.30 Beethovnova glasba — 20.15 Skladbe sodobnih skladateljev. — Stuttgart: 20.15 »Vesela za vsako ceno«, vesela igra z glasbo; nato solopetje — 22.30 Orkestralni koncert. — Bern: 20.30 Orkestralni koncert — 21.05 Orgelski koncert, prenos iz cerkve — 22 Orkestralna glasba. — Katowice: 20.30 Prenos simfoničnega koncerta iz Varšave. — Frankfurt: 17.05 Koncert — 19.30 Koncert kantat. — Brao: 15: Prenos koncerta iz razstave — 19 Literarna ura s sodelovanjem godbe — 22.15 Prenos koncerta iz razstave. — Rim: 21: Koncert. — Langenberg: 13.05 Opoldanski koncert — 20 Večerna glasba — 21 »Ariadna na Naksue, opera. — Berlin: 20.30 Orkestralni koncert. — Dunaj: 11 in 16 Koncert kvarteta — 17.50 Glasbena akademija — 20.05 Večerna prireditve; nato lahka in plesna glasba. — München: 20.15 Simfonični koncert radio orkestra. — Milan: 20.50 Simfonični koncert velikega orkestra. — Budapest: 17.45 Zabavni koncert — 20.40 Ogrske narodne pesmi.

Izpred sodišča

Orožnikom je pobijal šipe.

Janez iz Mojstrane je kampilje, ki se ne ustraši zlepa; še celo pred orožniki nima respekta in jim je zadnjič pobil šipe kar v njihovem lastnem uradu. Bilo pa je takole: Nekega večera je Janez nekaj razsajal po Mojstrani, kar pa ni bilo všeč vaščanom, najmanj pa seveda orožnikom. Prijeli so tedaj korajžnega Janeza okrog polnoči tistega večera in ga odgnali na orožniško postajo. Tu so ga hoteli zaslišati radi njegovih različnih dejanj. Janezu to najbrž ni bilo všeč, pa je pograbil in z daljave 8 m vrzel v okno orožniške postaje pest debel kamen, kateri je kajpak takoj razbil šipo v oknu. Menil je pa Janez, da se s tem še ni dovolj izkazal, zato je poslal za prvim še en tak kamen v okno. Ta je pa od tam odskočil v sobo in padel v nasprotni kot baš na glavje tam postavljene postelje, kjer je ravno spal orožniški kaplar Ribnikar. Kamen steer spečega kaplarja ni zadell, vendar je bila na ta način že podana možnost nevarne poškodbe, združena seveda še s prestopkom poškodbe tuje lastnine. Kakor vsi takšni tiči, se kajpak tudi Janez zagovarja s pijanostjo. Pravi, da je brez hudobnega namena tako ravnal, kar da se vidi že iz tega, da je kamen zaludal v okno, ki je bilo nezastrito in je torej mislil, da ni nikogar v tisti sobi. Nasprotno temu pa pove priča, da je Janez še rekel, preden je dejanje storil, da »bo orožnike malo prestrašilo«. Zdi se je pa Janezu obrnilo in se je tudi sam nekoliko prestrašil, ko je svedel, da bo 14 dni zaprt.

Naznanila

Ljubljansko gledališče

Vse predstave se vrše v dramskem gledališču.

Sobota, 22. septembra: ROMEO IN JULIJA. Premierski abnoma.

Nedelja, 23. septembra: ob 15 pop.: ŽUPAN STILMONDSKI. Izven. — Ob pol 20: BAJADERA, opereta. Izven.

Ponedeljek, 24. septembra: Zaprto.

Torek, 25. septembra: ROMEO IN JULIJA. Red A.

Prireditve in društvene vesti

Vaška objava pod tem naslovom se mora plačati in sicer prvih 15 besed po 25 par, vsaka nadaljna beseda po 3 Din.

Ljudski oder v Ljubljani opozarja članstvo na današnji sestanek, ki se vrši ob pol 8 zvečer v prostorih Ljudskega odra. Udeležba obvezna za vse. — Tajnik.

Kalvarija. Zveza slovenskih vojakov Ljubljana-Moste ponovi na splošno željo bojno igrati Kalvarijo v nedeljo 23. t. m. ob 7 zvečer na letnem igrišču Mladinskega doma na Kodeljevem. Z ozirom na to, da se dolo prvič proizvajajo v Ljubljani in na poznejšo ponovitve ni misliti, vabimo vse, da se udeležijo zadnje predstave, pri kateri bo mogoče videti vse grozote svetovne vojne. Po predstavi čaka pri garnizijski bolnici za povratek v mesto in na kolodvor posebna garnitura električne cestne železnice. Predprodaja vstopnic »Oriente«, Dunajska cesta 14. — Odbor.

Tridnevni tečaj za okuževanje sadja in zelenjavi se vrši na gospodinjstvi šoli »Mladike« od ponedeljka do srede, (od 24. do 26. sept.). Priglasi

Sveta življenje in vrvenje

Za Poljšaka in proti njemu

Prinašamo mnenja zdravnikov, ki se zavzemajo za g. Poljšaka, ne da bi se meritorno vtikali v stvar. Pojav g. Poljšaka je naš list od začetka te polemike smatral za javen in ga beležil z obeh strani kot kronist.

Opomba uredništva.

Dne 5. septembra se je vršil v »Poljšakovi republiki« *v mariborski bolnici zdravniški ogled, ki naj bi končno ugotovil učinkovitost Poljšakovega zdravljenja. Vseh devet zdravnikov, ki so prisostvovali ogledu, je podalo mariborskemu oblastnemu odboru pismeno svoje mnenje, naker je oblastni odbor ustavil nadaljnje preizkušnje Poljšakovega leka v mariborski bolnici. Mnenja zdravnikov o učinkovitosti novega leka so tako nasprotujoča, da bi človek moral začeti ali dvomiti v objektivnost zdravnikov ali pa v pozitivnost zdravniške vede. Trije gospodje zdravniki so Poljšaku odločno protivni, to so dr. Černič, dr. Robič in dr. Benčan. Izjave zdravnikov primarija dr. Hanns Harpha iz Slovenjgrada, dr. Milana Papeža, okrajnega sanitetnega referenta iz Logatca, dr. Vilimeka, nadzornika Poljšakovih bolnikov v Mariboru, dr. A. Korenčana, praktičnega zdravnika v Mariboru, in dr. Vinka Tajnskega, distriktnega zdravnika iz Št. Pavla pri Prebeldu, ki so nam na razpolago, pa govorijo čisto drugače.*

Nobena izmed teh izjav ne zanika **pozitivnih uspehov** Poljšakove metode. Pač pa je iz teh izjav razvideti: 1. da je doba dveh mesecev mnogo prekratka, da bi se mogel z gotovostjo ugotoviti končni učinek zdravljenja; 2. da je zdravilo zlasti pri nekaterih kožnih boleznih resnično **učinkovito**; 3. da zdravilo ni škodljivo.

Mnenje dr. Harpha

Zlasti zanimiva je izjava dr. Harpha, iz katere v naslednjem nekaj ugotovitev.

Uvodoma pravi g. dr. Harph, da je v materialnem oziru na Poljšakovih stremljenjih popolnoma desinteresan, da nima z njim pravih nikakih stikov, da pa že od leta 1927 izključno iz znanstvenih in humanih razlogov zasleduje Poljšakovo delo. Njegovo sodelovanje je obstajalo samo v tem, da je bolnikom, ki so prišli k njemu in ga prosili za diagnozo svojih bolezni, diagnozo izstavil. Nekajkrat je imel tudi priliko ugotoviti **napredek in uspeh** zdravljenja, ker so prišli bolniki sami k njemu. Na zdravljenje samo ni imel nih najmanjšega vpliva, to tem manj, ker mu se-stava zdravlila niti znana ni bila.

»Lahko tedaj mirne vesti rečem, da sem do stvari v povsem nepristranskem položaju in se tudi hočem po najboljši vednosti in vesti odkrito k stvari izjaviti.

Na splošno moram pripomniti, da sem mogel v slučajih bolezni: lupus vulgaris, lupus erythematosus, psoriasis, epithelion in kronični ekcemi ugotoviti **eklatantne uspehe** zdravljenja. Škodljivost vpliva zdravljenja nisem mogel na nobenem predstavljenem mi slučaju opaziti.

Nato navaja izjavo 21 pregledanih bolnikov, deloma popolnoma ozdravljenih, deloma v stadiju ozdravljanja. Velezanimivo pa je končno mnenje:

»1. Sredstvo in zdravilna metoda g. Poljšaka je v slučajih lupus vulgaris, lupus eryth., psoriasis, epithelion in kroničnih ekcemov **izrazito zdravilna**.

Glede psorizae posebej pripominjam, da je dobri učinek vporabljenega sredstva ugotovljen. Če je ta učinek trajen, kar bi bilo pri posebnem značaju te bolezni, da namreč rada recidivira, važno vedeti, za to je opazovalna doba (eno leto) odločno prekratka, da bi si lahko ustvaril sodbo o tem vprašanju.

2. Glavno vporabljeno sredstvo, čigar sestave še danes natančno ne poznam, je, kakor sem izvedel pri komisiji, visokoodstotna svinčena maža, učinek medikamenta se zdi, da je v rušenju bolnega staničevja — tudi pri rakastih boleznih —, vendar ostane pri tem zdravo staničevje okoli bolnega intaktno, tako da si je treba predstavljati neke vrste selektivno delovanje, ki uničuje bolno in pusti ne-poškodovano zdravo staničevje, kakor lahko to opazujemo tudi pri drugih medikamentih, kakor pri arzeniu, pirogalusovi kislini, argentinu nitr. in tudi pri obsevanju.

3. Od nasprotne strani izraženemu mišljenju, da zdravlila škodljivo vplivajo na bolnikov organizem, se ne morem pridružiti. Zlasti nikakor ni dokazano mnenje, da bi visokoodstotna svinčena maža lahko izzvala pojave zastrupljenja. — Nato obširno govori o svojih opazovanjih učinkovanja svinca na človekov organizem pri bolnikih iz svinčenega rudnika v Črni na Koroškem in pravi: »Svoje mnenje o vprašanju, ali vporabljenega sredstva delujejo škodljivo, moram zato izraziti v tem zmislu, da tak škodljivi učinek prav odločno zanikam. Vsi predstavljeni slučajji kot tudi moje izkušnje pri opazovanju zastrupljenj s svincom potrjujejo ta moj nazor.

4. Povsem drugo vprašanje pa je, če moramo nimamo za slučaje tu omenjenih bolezni (lupus vulgaris u. erythematosus, psoriasis,

epithelion in kronični ekcemi) že na razpolago dobra in zanesljiva sredstva, zaradi katerih bi lahko Poljšakovo sredstvo pogrešali. Omenjene bolezni stavijo kaj čisto zdravljenje mnogovrstne ovire. Ob opazovanju predstavljenih mi slučajev sem prišel do prepričanja, da je naša zdravilna orožarna po tem sredstvu obogatena za dragoceno orožje.

5. Kar se pa tiče bolezni, o katerih tukaj nisem govoril: carcinom (rak), sarkom in kostna tuberkuloza, lahko na podlagi opazovanj, ki sem jih lahko napravil tekom kratke dobe komisijonelnega ogleda, izrečem svoje mišljenje takole: Cela vrsta takih slučajev je prišla v zdravljenje v že daleč razvitem stanju, neoperabilna in z razsežnimi metastazami — tukaj se niso dali doseči čudeži.

Ne glede na to, da so slučajji težki, je treba poudariti, da je doba dveh mesecev, ki je bila na razpolago za zdravljenje in opazovanje, pri takih eminentno kronično se razvijajočih boleznih zdaleka nezadostna, da bi bilo mogoče podati končnoveljavno sodbo o vrednosti ali ničvrednosti vporabljenega sredstva. Tako dr. Harph.

Mnenje dr. Vilimeka

Vseskozi za Poljšaka pozitivna je izjava zdravnika dr. Vilimeka. Dr. Vilimek zlasti poudarja dejstvo, da je sicer mogoče te bolezni zdraviti tudi drugim potom (operacija, imobilizacija), vendar povzročajo druge metode velike defekte, dočim Poljšakovo sredstvo uniči in eliminira samo patološke tvorbe in pusti normalno okolico brez poškodb, defekt je torej čim najmanjši. Pri tukerkulozi kosti in sklepov je n. pr. velikega pomena, če se da izlečiti z **ohranitvijo gibčnosti sklepa** ali če isti ostane po imobilizacijskem zdravljenju trd.

Izjava dr. Korenčana

Kratka in lapidarna je izjava dr. Korenčana, ki kratko ugotavlja: 1. da zdravilo ni povzročilo nikakih škodljivih posledic; 2. pri kožnih boleznih kakor: psoriasis, kronični ekcem, lupus vulgaris in lupus erythematosus, je **zdravilo učinkovalo dobro in navedene bolezni so se faktično izlečile**; 3. da se je kožni rak pod vplivom Poljšakovega mazila izlečil, kar se je dalo sklepati po predloženih fotografijah; 4. da na raka v globlji deli telesa vpliva mazilo le subjektivno; 5. da je kostna tuberkuloza reagirala na Poljšakovo mazilo v toliko, da so se bolniki faktično subjektivno **veliko bolje počutili**, a objektivno se o kakem izlečenju ne more govoriti, ker je rok opazovanja prekratek in tudi zaradi pomanjkanja rentgenoloških slik itd.

Izjava dr. Papeža

Dr. Milan Papež se v svoji izjavi omejuje zgolj na slučaj gospe I. K., ki že 13 let bo-luje na »jungus« *desnega kolena. Ko ugotavlja, da je začela hoditi brez palice in golenice, da ji je postajala tekom zdravljenja hoja vedno lažja in da zamore sedaj že hoditi 2 do 3 ure, ne da bi občutila kake bolečine, pravi: Iz tega je razvidno, da je v tem slučaju zaznamovati delni uspeh zdravljenja pri g. Poljšaku. Kakšen bo končni efekt in če ne bo recidive, o tem se sedaj še ne more govoriti.*

Mnenje dr. Tajnskega

G. dr. Vinko Tajnske, ki je zaradi g. Poljšaka prišel v disciplinarno preiskavo, je izdal sledeče mnenje: Poljšakovo mazilo se je izkazalo kot **učinkovito** pri raznih kožnih boleznih (psoriasis, lupus, kronični ekcem, epithelion). Pri zelo težkih slučajih raka so se dosegli delni uspehi, deloma pa se ni opazil nikakršen poseben učinek. Na mestu bi bilo, da bi se ti težki slučajji raka še dalje opazovali. Poljšakovo zdravilo se je izkazalo pri predvedenih slučajih kot **neškodljivo**.

Javnosti manjka sedaj le še mišljenje g. dr. Dernovška. Baš njegovo mišljenje bi bilo interesantno vedeti, ker govori med drugim o dveh slučajih raka na nosu in težkem slučaju sarkoma na levem očesu. O tem slučaju sarkoma je izjavil dr. Černič ob pričetu zdravljenja g. Poljšaku: »Ako zdravite ta slučaj, Vam bodo na razpolago ne milijoni, temveč milijarde.« G. dr. Robič pa je rekel: »Ako ta slučaj ozdravite, se Vam bo odkrival cel svet.« G. Poljšak trdi, da bo bolnik s tem sarkomom tekom tega meseca zdrav, ako bolezen nima kakega stika z možgani.

Gg. Dr. Černič, dr. Robič in dr. Benčan nam niso poslali svojih izjav. Zato se moramo pač omejiti samo na ugotovitev, da so omenjeni gospodje zanikali vsak uspeh zdravljenja g. Poljšaka.

★

Prejeli smo v tej zadevi tudi sledeče pismo:

Uredništvu »Slovenec«*! Prosim, da priobčite sledečo mojo opazko:*

Že od spomlad dalje se vrste po časopisju članki o Poljšakovem zdravljenju raka.

Javnost je te članke za in proti Poljšakovemu zdravljenju pazno nasledovala; saj gre za zdravljenje ene izmed najstrašnejših bolezni, ki ne ugrabi dosti manj življenj kakor jetika in se vedno bolj širi, a zoper raka doslej ni nobenega zdravila. Ugovarjalo se je od zdravniške strani, da se bo bolezen povrnila, četudi se začasno zboljša s Poljšakovim preparatom. Toda v skrajnem slučaju je bolnik že zadovoljen in hvaležen, če se mu bolezen vsaj olajša in življenje vsaj nekoliko podaljša. Tudi se je trdilo, da rakove bolezni ne povzročajo bacili, torej ne gre boriti se zoper te. Bolniku ni na tem, v čem bolezen obstoji, glavno je, da ozdravi. Nekdo mu je očital, da je okultist, a to ne pada k stvari. Zadnjo soboto je pa objavil oblastni odbor mariborske oblasti, da se je zdravljenje s preparati g. Poljšaka ukinilo, ker manjka možnosti doseči neovrgljive podatke in ker je prenehala zakonita podlaga za nadaljnje preizkave. Človek bi mislil, da je ljudsko zdravje več, kot vse zakonite podlage in da bi se morali poizkusiti nadaljevati toliko časa, da se čisto jasno dožene, ali je kaj na tem ali nič. A sedaj pravi isti oblastni odbor, da je zahteval od zdravnikov pismeno izvedeniško mnenje, a da si ta mnenja **diametralno** nasprotujejo. Brali smo pa tudi, da se je za Poljšakovo zdravljenje izjavilo šest zdravnikov, proti pa le trije. Torej je tretjinska večina za Poljšaka in vendar so se preizkusi ukinili. G. Poljšak pa pravi, da ni kriv, ako mora oditi v Ameriko, da pridobi svoji izumitvi veljavo. Če je le en procent verjetnosti za uspeh Poljšakovega zdravljenja, bi morale poklicane oblasti VSE storiti, da se doma dožene, ali je kaj na stvari ali nič. Kdo bo pa nosil odgovornost za vse gorje, ki ga povzroča rak, ako se zdravstvene oblasti »kri-vajo za zakonito podlago in morda odganjajo od doma edino uspešno zdravilo?! Zdravniška mnenja si večkrat nasprotujejo. Pred leti je šel mlad, močan in do tedaj zdrav fant k zdravniku, ker se mu je nenadoma udrla kri. Zdravnik ga je odsvolil z besedami: »Fant, kar domov pojdi, ti si zdrav kot riba.« Fant je pa čutil resno bolezen in je šel naravnost k drugemu zdravniku. Ta mu je pa rekel: »Prepozno!« In res je fant v enem tednu umrl. Pred 30 leti je zapisal nek nemški zdravnik z ozirom na Pasteurjevo cepljenje proti pasji steklini: »Glede injekcij proti pasji steklini akti še niso zaključeni. Moje osebno mnenje pa je, da te injekcije ne le nič ne koristijo, ampak naravnost škodujejo.« Kako se je mož motil!

Prvo zdravniško pravilo je bolniku ne škodovati. Drugo pa: Zdravje bolnikov — najvišji zakon. Salus infirmorum — suprema lex, kakor je zapisano v splošni oblastni bolnici v Ljubljani v oddelku za notranje bolezni. Če se izkaže, da so Poljšakova zdravila brez koristi, se bo javnost pomirila in čakala drugega izumitelja in dobrotnika bolnikom, a tirati ga v tujino, dokler ima mož dve tretjini zdravniške komisije za seboj, je gotovo nekaj nerazumljivega in neodpustljivega! A. T.

Živa reklama za postelje

Dva angleška potnika sta prišla v Inmost. Hotelske sobe so bile vse oddane in že sta mislila, da bosta morala prenočevati na prostem. Ker sta le s težavo lomila nekaj nemških besed, je bila zadrega še hujsa. V obupnem položaju so ju poslali v trgovino z navodilom, da je tam gotovo kak prostor za prenočevanje na razpolago. Bil je to trgovec s pohištvo. Pokazal jima je ležišče, opozoril pa, da naj preko zagrinjala, ki je ločil ta prostor od drugega, ne hodita. Odkazano ležišče je bilo strahovito trdo in kljub veliki utrujenosti Angleža nista mogla zaspati. Vstala sta, prižgala žveplenke in iskala po sobi, kje bi se dalo dobiti kaj mehkega. Prvi se ojunači in kljub prepovedi odgrne zagrinjalo, kjer najde pripravljeno prvovrstno posteljo. Niti za trenotek ni pomišljal, ampak skočil v posteljo ter sladko zaspal. Niti najmanj ni pomislil na to, kje se nahaja in se je napravil kar najbolj udobno. Ko je drugo jutro vstal in pogledal skozi okno, je videl, da je zbrana pod oknom velikanska množica ljudi, ki se je nad Angležem ne malo zabavala. Postelja, kjer je prenočil, je bila namreč reklama, okno pa — izločeno. Kjeroli se je Anglež še v Inmostu pojavil, je bil predmet pikrih opazk in ni kazalo mu drugega, kakor vzeti kovček in oditi domov. Toda tudi doma so prijatelji mnogo govorili o živi reklamni Angleža v Inmostu.

Očetomor na gorah

Tirolska stoji pod čudnim vtisom, ki izvira ali iz umora ali iz nesreče. V deželno sodišče v Inmostu je bil prepeljan visokošolec Filip Halsmann. Inmoška sodnija ga je poslala v Zillertalske Alpe komisijo, da pregleda truplo Halsmannovega očeta, ki je zdrčal s stene in se ubil. Zadeva je zelo tragična.

Mladi Halsmann trdi, da sta šla z očetom na gore. Med potjo pa je oče spodrsnil in ob-ležal mrtev. Toda niti kraj, kjer so mrtveca našli, niti višina, s katere je padel, ne govorita za slučajnost. Oče in sin imata že večdnovno visoko turo po Zillertalskih Alpah za seboj, med njimi celo gore, ki zahtevajo precejšnjo turistično spretnost. Staremu Halsmannu se ni med potjo ničesar dogodilo in zaradi tega sumijo, da je mladi Halsmann izvršil očetomor. Oba sta se vrnila iz Maierhofna v berlinsko kočjo. Mladi Halsmann, ki je bil najbrže utrujen, je hotel prenočiti v Dominikovi koči. Drugi turisti so videli,

kako sta oba Halsmanna urno ubirala pot. Sklepajo pa, da se je med potjo sin sprl z očetom in ga je pri tem udaril z vso močjo s kamnom po glavi. Ko je videl, kaj je napravil, ga je vr-gl čez steno. Sodna komisija je namreč našla krvave sledove in okrvavljen kamen in sklepa, da so bile rane na glavi prizadejane že pred padcem. Mladi Halsmann trdi, da je nesrečo pripisovati le slučajnosti. Tudi njegova mati drži z njim. Inmoško sodišče pa vztraja na umoru.

Ljudožrci pojedli policijo

V Novi Gvineji, ki je nizozemska kolonija, so domači Papuanci napadli policijsko patroljo in jo pojedli. Ta slučaj so izzvali z netaktnim obnašanjem upravni uradniki, ki so ta pogrešek plačali z življenjem. Policijski šef je postopal zelo grobo z dvema poglavarjema pri izterjavanju davkov. To je izzvalo osveto. Razburjeno pleme je napadlo policijo in ulovilo celo patroljo. Ujetnike so v pravem smislu besede poklali in razkosali, meso pa so razdelili med pripadnike plemena, ne da bi seveda pozabili, dati najboljše kose poglavarjem in najuglednejšim plemenskim odličnjakom. Nekateri domačini, ki so spremljali patroljo, so se rešili in pohiteli do prvega mesteca, kjer so stvar prijavili. Nekaj policijskih brigad je takoj odšlo na lice mesta. Prihod teh velikih oddelkov je napravil ogromen vtis na domačine. Osumljeni poglavarji so bili aretirani in odvedeni v zapore. Od patrolje so našli samo oglodane lobanje in kosti.

Kje prebivajo najsrečnejši ljudje

Angleški svetovni potnik Seton Karr, ki je bil že povsod, kjerkoli biva človek, je sedaj predaval o svojih vtisih. Prišel je do zaključka, da je našel najsrečnejše ljudi v najbolj oddaljenih in najbolj od sveta odrezanih pokrajinah. Kdor je mnogo potoval po Afriki, je dejal, je lahko opazil, da so najkrepkejši in najlepši ljudje pri divjih plemenih, katerih še ni oblazela civilizacija. Naravni življenjski pogoji in naravni zakoni so sami izločili slabotne in bolehe ter le najboljši so ostali pri življenju in se pomnoževali. Potom tega izbora so rodili zdrave in močne ljudi, v primeri s katerimi je povprečen prebivalec mesta naravnost žalostna figura. Pogoji, biti srečen, so pri teh ljudeh neprimeroma boljši kot pri nas. Če vzamemo množino sreče za merilo, potem stoji daleko nad nami. Trditve, da je najsrečnejši tisti, ki ima najmanj želja, je dobila nagrado. Vsled tega smatramo te divjake lahko za najsrečnejše ljudi na svetu.

V dveh ~ treh vrstah

Amundsena bodo iskali do l. 1930, tako sta se dogovorili francoska in norveška vlada. To zimo gre na sever posebna ekspedicija na saneti 10.000 znanstvenikov zboruje. V Hamburgu se vrši občni zbor nemških naravoslovcev in zdravnikov. Udeležencev je nad 10.000, predavanj pa na stotine.

Tovarnar Bača je obvestil železniško ministrstvo, da bo sam gradil železniške proge.

Na Dunaju se je v nekem zabavalšču pripetil slučaj, da je 25-letni profesionalni plesalec našel v svojem poklicu tudi smrt. Po plesu se je zgrudil in zdravniki so mogli ugotoviti le smrt.

Goreča ladja. Angleška petrolejska ladja »Shrebeport« *je začela ob severokarolinški obali na odprtem morju goreti. Posadka se je sicer rešila, ladja pa je popolnoma zgorela. Ker je to bilo ponoči, je nutil plamen daleč naokoli veličasten prizor.*

Največkrat je bil fotografiran ameriški letalec Lindbergh. Samo en fotograf je imel preko 7000 različnih posnetkov znamenitega letalca. Njegov tovariš Byrd jih ima 2500, Chamberlain 2000, predsednik države Coolidge pa — 1500.

Anekdote in »ovrtini«

Na lipskem velesejmu si je dal neki tovarnar natisniti takle formular: »S tem potrjujem prejem Vašega cenjenega naročila in bom nadaljnje obračunavanje te zadeve prepustil mojemu pravnemu zastopniku.«

Pruski kralji Friderik je imel kočijaža, ki ga je na neki slabi poti prevrnil. Friderik ga je za kazen obsodil na vrtnarsko delo v svojem gradu v Potsdamu. Nekega dne ga vpraša: »No, kako vam kaj udaja to delo, a?« Prostodušno mu je vrtnar odgovoril: »Meni je popolnoma vseeno, ali vozim gnoj ali pa vas.«

Nek reklamni podjetnik je iskal nevesto. Da bi se ji prikupil in izrazil svojo udanost, je navadno sklenil: »Vse svoje premoženje polagam pred tvoje noge.« »No, tvoje premoženje pa ni preveliko.« »Dobro se tega zavedam. Toda poleg tvojih malih nog je vendar velikansko.« — Reklama je zmigala.

Isto. »Hotel bi ženi kupiti za rojstni dan termos-steklenico za ogrevanje.« »Kaj ji je tako rado mraz?« »Ne, toda hotela je, naj bi ji kupil kožuh iz bobrovine ali kaj podobnega.«

Idiot. Jezno je opazoval g. Debeloglavca svojo lastno fotografijo: »Ostudno, naravnost ostudno! Saj izgledam vendar kot kak idiot!« Fotograf: »Seveda, toda na to bi morali preje misliti, dragi gospod.«

Zlobno. Če je moral Zmigavec sedeti radi kakega prestopka proti zakonskim predpisom, je vedno dejal, da gre na potovanje. Te dni pa je dejal svojemu prijatelju, da gre z ženo in otroci na počitnice. Drugi pa je odvrnil: »Toda vaši mali vendar še niso podvrženi zakonom.«

Pred sodiščem. Sodnik: »Vi ste razbili ta stol na hrbtu vašega moža.« Žena: »Toda tega nisem nameravala.« Sodnik: »Torej niste hoteli zadeti svojega moža?« Žena: »To že, toda stola nisem hotela razbiti.«

Gospodarstvo

Gospodarsko stanje Poljske

Zunanji član sveta poljske banke, Ch. Dewey, je napravil poročilo o gospodarskem stanju Poljske. Iz tega poročila posnemamo:

Stabilizacijski načrt se izvršuje brez zaprek. Državni dohodki so bili v proračunu zelo oprezo postavljivi. V prvih treh mesecih letošnjega proračunskega leta je znašal suficit 33.4 milij. zlotih (1 zlot je 6.20 Din). Finančno ministrstvo kontrolira dotok posojil v Poljsko in dela na ustanovitvi kreditnega zavoda, ki bi pritegnil tuji kapital, ki je potreben za izboljšanje kmetijstva.

Trgovinska bilanca Poljske je pasivna, kar je posledica stabilizacije in otežbo izvoza. Za čas pasivne bilance pa gleda Poljska, da si oskrbi potom posojil zadostne množine zlata in deviz.

Po statističnih podatkih je postal uvoz po upeljavi nove carinske tarife manjši za isto blago, ki spada pod ocarinjenje. Dohodki iz carin so bili v prvem polletju l. l. veliko večji kot lansko leto v istem času, ter so bili pet in polkrat večji kot obveznosti, ki izhajajo iz posojila.

Poročilo Deweya govori o vsem gospodarskem življenju Poljske. Omenja tudi konsumne zadruge, ki imajo 580.000 članov in so vse organizirane v eni zvezi, ki ima tudi lastno podjetje. Razvijajo se tudi mlekarne in jajčarske zadruge, ki izvažajo v inozemstvo. Velikega pomena so tudi kreditne zadruge, ki omogočajo cenen kredit. Nima pa za enkrat še tistega pomena, kot so ga imele pred vojno, ko so imele v svoji upravi 38 odstotkov celokupnih narodnih prihrankov v znesku nad 240 milij. dolarjev.

KONKURZI IN LIKVIDACIJE

Konkurz je otvoren o imovini tvrdke Ljudevit Wolf in drug v Zagrebu, Ilica 5. Prijaviti do 15. oktobra.

Likvidacija. Metalokemika d. d. za kemične in rudarske proizvode v Zagrebu likviduje občni zbor za 6. oktober. Predlagana bo likvidacija. Iz objavljene bilance za 1926 je razvidna izguba v znesku 0.85 milij. Din. (1925 0.4), za 1927 pa 0.6, skupno torej 1.374 milij. Din pri kapitalu 2.5 milij. Din. Družba je bila ustanovljena 1921 in je imela podružnice v Beogradu in Sarajevu. Zanimivo je nadalje omeniti, da so od 1926 na 1927 upniki padli od 30.4 na 9.9 milij. Din.

Dones neposrednih davkov v mesecu juliju t. l. je znašal 109.7 milij. (julija 1927 121.7), proračun pa je bil 139.5 (142.2) milij. Din. Davek na poslovnih promet, vojna in službeni so prinesli večje vsote, kakor pa je bilo določeno v proračunu. Skupno so znašali od 1. aprila do 31. julija državni dohodki od neposrednih davkov 440.9 (lani 410.5) milij. Din. Družba je bila ustanovljena 1921 in je imela podružnice v Beogradu in Sarajevu. Zanimivo je nadalje omeniti, da so od 1926 na 1927 upniki padli od 30.4 na 9.9 milij. Din.

Državne finance v aprilu. Državni dohodki so v mesecu aprilu znašali 529.4 milij. Din, izdatki pa 363.4 milij., torej je izkazan suficit v znesku 166 milij. Din. Med dohodki niso več vpoštevani dohodki državnega gospodarstva, pač pa je vnesena samo vsota prebitka, ki znaša pri prometu n. pr. 37.6 milij. Din. — Proračun je znašal pri dohodkih in izdatkih 639.1 milij. Din.

Is zadrugištva. Leta 1921 so se ustanovile v Vojvodini prve agrarne zajednice, kjer so bili združeni interesi, ki so dobili zemljo potom agrarne reforme. Ustanovila se je zveza teh zadrug v Novem Sadu, ki šteje 129 članic, ki združujejo 12.185 družin s posestvi 67.480 kat. orolov, od tega nakazano 59.000 or. od ministrstva za agrarno reformo. Zadrugarji imajo 10.500 konj, 6500 rogatke živine, 12.000 ovac in 21.000 prašičev. 9600 članov ima lastne hiše. Zveza bačkih in sremskih srbskih agrarnih zadrug je dobila od ministrstva za agrarno reformo brezobrestno posojilo 17.2 milij. Din. Sedaj bo najbrže od te vsote odpisanih 8.1 milij. Din. Zveza gradi svojim članom hiše in je letos na primer zgradila v Veternih pri Futoku 34 družinskih hiš za vojne slepce.

Naša izseljeniška bilanca. Glavni izseljeniški komisar dr. Fedor Aranič je zbral zanimive podatke o izseljeniški bilanci za 1927. Leta 1927 je prišlo v našo državo 16.648.000 dolarjev izseljeniškega denarja (nad 900 milij. Din), letodobno je šlo iz države 2.124.000 dolarjev z izseljenci. Presežek znaša torej nad 700 milij. Din, kar se pozna v naši plačilni bilanci. Dohodki so bili naslednji (v tisočih dolarjev): po bankah iz Amerike 11.590, iz brit. kolonij 250, iz Evrope 702, po poštni hranilnici 626, po plovnih družbah 541, v pisnih 1750,

prinesli 1191; izdatki pa so bili: za vozne listke 1126, žel. stroški 348, denar, ki ga izseljenec mora imeti pri vseljevanju 210, drugi denar izseljenec 253, konz. viza 36, glavarina v U. S. A. in Mehiki 23, denar, ki se ga pošlje izseljencem 120 itd.

Dobave. Strojni oddelek ljublj. železn. ravnat. sprejema do 27. t. m. ponudbe glede dobave smir-kovega prahu in selaka ter glede dobave 30 ton bu-kovega oglja; do 28. t. m. glede dobave železnih samokolic. — Gradbeni oddelek istega ravn. sprejema do 2. oktobra t. l. ponudbe glede dobave 2 stružnic. Prometno komerc. oddelek istega ravn. sprejema do 28. t. m. ponudbe glede dobave odboj-nih signalnih čepic. — Splošni oddelek istega ravn. sprejema do 2. oktobra ponudbe glede dobave 4000 kilogramov belih in pisanih cunj za snajenje. — Delavnica drž. žel. v Mariboru sprejema do 25. t. m. ponudbe glede dobave samotne opeke in samotne moker; do 1. oktobra pa glede dobave nosilnih vzmeti. (Predmetni pogoji so na vpogled v Zbor-nici za TOI v Ljubljani.)

Borza

DENAR.

20. septembra 1928.

Denarni devizni promet je bil znatno večji kakor včerajšnji; večino potreb pa je krila Na-rodna banka. Privatno blago je bilo samo v de-vizah Trst in Newyork zaključeno v manjših zne-skih. Opaziti je bilo učvrstitev tečajev deviz New-yorka in Trsta, torej privatnega blaga.

Devizni tečaji na ljubljanski borzi

20. septembra 1928.

	povpraš.	pon.	srednji	sr. 18. IX.
Amsterdam	—	2283.25	—	—
Berlin	1355.75	1358.75	1357.25	1357.—
Bruselj	—	791.36	—	—
Budimpešta	—	992.49	—	—
Curih	1094.10	1097.10	1095.60	1095.60
Dunaj	800.40	803.40	801.90	801.90
London	—	276.22	—	276.25
Newyork	56.85	57.05	56.95	56.94
Pariz	—	222.43	—	—
Praga	168.32	169.12	168.72	168.72
Trst	296.60	298.60	297.60	297.45

Zagreb. Berlin 1855.75—1858.75, Curih 1094.10—1097.10, Dunaj 800.40—803.40, London 275.83—276.63, Newyork 56.829—57.029, Pariz 221.43—223.43, Praga 168.32—169.12, Trst 296.65—298.65.

Curih. Belgrad 9.18, Berlin 123.85, Budimpešta 90.55, Bukarešt 3.16, Dunaj 73.15, London 25.205, Newyork 519.70, Pariz 20.80, Praga 15.40, Trst 27.17, Sofija 3.75, Varšava 58.25, Madrid 85.85.

Dunaj. Devize: Belgrad 12.48375, Berlin 13.5575—13.5875, Budimpešta 90.099—90.399, Curih 1097.10, 1094.10—1097.10, Dunaj 8.006—8.034, London 22.7782—22.7602, Newyork 56.84—57.64, Pariz 22.143—22.393, Praga 16.831—16.912, Trst 29.650—29.850.

Trst. Zagreb 33.60—33.63, London 92.80—92.83, Pariz 74.70—74.75, Newyork 19.09—19.16, Curih 36.550—36.750, Dunaj 26.650—27.850.

VREDNOSTNI PAPIRI

Ljubljana: Celjska 158 den, Ljublj. kreditna zakl. 128, Kred. zavod 170—175, Vevče 105—110, Nihag Ruše 265—285, Stavbna 56 den, Sešir 105 den.

Zagreb. Drž. pap.: vojna škoda ar. 442—442.50 (442), kasa 441—442 442.50—443), termini: 9. 441.50—442.50, 12. 453—453.50, 7% invest. posoj. 86.50—86.75, agrari: 552—556. Bančni pap.: Hipo 58, Kred. 85, Jugo 88—89 (88.50), dec. 91.50—92, Lj. kred. 126—130, Medjun. 57.50, Dec. 92, Srpska 153—160 (151), Zem. 180—150. Ind. pap.: Gutmann 205—210, Slavonija 5.50—7 (5.50), Drava 457.50—460 (466), Sečerača 482.50—490, Osj. ljev. 140—160, Brod vag. 83—86, Union 240, Ragusea 480—490, Trbovlje 470—480, Vevče 105, Nar. sum. 16, Piv. Sar. 300.

Belgrad. Vojna škoda 440.25—440.50, dec. 454—454.50, 7% invest. posoj. 86.50—86.75, agrari 54.50—55.50.

Trst. Adria 162, Assicurazioni Generali 60.10, Cosulich 171, Riunione adriatica 25.95, Tripovich 216, Split cement 227, Trž. Lloyd 555, Dalmatia 146, Oceania 87.

Dunaj. Podon-savska-jadran. 84.75, Zivno 118.40, Jugo 10.65, Hipo 7.10, Alpine 43.50, Trbovlje 58.75, Ruše 38.50, Slavonija 1.

Žitni trg

Na žitnem trgu je kupnja živahnejša. Povpraševanje po blagu je nekoliko večje in pričakuje se dviga cen za pšenico, ki je že danes prijaznejša. Isto velja za oves, katerega vojaštvo še vedno kupuje v velikih množinah. V drugih pridelkih je položaj neizpremenjen. Cena moke je zopet nekoliko čvrstejša.

V Ljubljani notirajo:

Dež pridelki. (Vse samo ponudbe, slov. pos., plač. 30 dni, dob. prompt.) Pšenica baš nova 79—80 kg, 2%, 285—287.50, za september 287.50—290, za oktober 300—302.50, moka nova. O g. bl. fko Ljubljana, plač. po sprejemu 430—435, baška koroza 345—347.50, ameriška koroza La Plata, prompta, zacarinjena, fko Ljubljana 300—302.50, oves, novi 265—270, ječmen baški 70—71 kg, nov, rešetan, fko Ljubljana, plač. po prejemu po 315—320, rž, užano blago, mlevska tarifa 295—297.50, ajda, reš. 300—305. Zaklj. 1 vag. koroze. Tendence neizpremenjena.

Novi Sad. Pšenica bač. in gor. bač. 235—237.50, bač. pot. 238—240, ban. 230—232.50, sr. 232.50—235, ječmen 245—250, oves bač. slav. 227.50—230, koroza bač. 300—302.50, seno bač. pot. 115—117.50, bos. 95—100, moka 60 gg 350—360, št. 2 330—340, št. 5 310—320, št. 6 265—275, št. 7 230—240, št. 8 200—210, otrobi bač. 182.50—187.50. Tendence mirna. Promet: 60 vag. pšenice, 37 vag. koroze, 10 in pol vag. ovs, 12 vag. moke, 10 vag. sena, 2 vag. otrobov.

Lesni trg

Na ljubljanski borzi so bili danes zaključeni 3 vag. hrastovih plohov. Iščeno se hrastovi hlodi od 90 cm dalje, od 2 m dalje fko vag. nakl. post. cena 350—400 Din. Tendence je neizpremenjena.

Živina

Na ljubljanski sejem 19. t. m. je bilo prignanih (v oklepaju število prodanih): 40 konj in 7 zreb. (37), 46 (36) volov, 50 (25) krav, 21 (15) tel. in 138 (45) prašičkov za rejo. Dogon je bil manjši kakor prejšnji. Cene so ostale neizpremenjene: voli I. Din 8.50, II. 7.50, III. 6, krave debele Din 5—6, globasariče 3—4, teleta Din 11—12, konji in prašički za rejo po kakovosti in velikosti.

Na zagrebškem sejmu 19. t. m. je bil slab dogon. Trgovalo se je le za domačo porabo, kvalitete

živine za izvoz ni bilo. Cene so ostale neizpremenjene.

Hmelj

HMEJARJEM!

Hmeljska kupcija je polagoma napreduje. Cene so primeroma nizke, a nekateri pridelovalci ga niti takoj prodati ne morejo, oziroma se jim ponujajo za hmelj je premizke cene.

To priliko hočejo nekateri izkoriščevalci ljudstva izrabiti in pošiljajo okrog pridelovalcev hmeljarjev svoje agente in se na drug način ponujajo, da bi jim izročili hmeljarji hmelj v takozvano komisijsko prodajo.

Ker so pa lansko leto doživeli nekateri hmeljarji na ta način prodaje bridko razočaranje, je naša dolžnost, da ta način prodaje hmeljarjem najodločneje odvetojemo!

Ce bi se pa za komisijsko prodajo hmeljarji vendar le odločili, naj ga izroče v komisijo le dobro-poznamim, poštenim in zanesljivim ljudem!

*

Hmeljski trg v Vojvodini. Iz Novega Sada poročajo, da je promet na hmeljskem trgu prilično živahen. Za slabo blago ni nikakega interesa, išče se pa zelo prvovrstno blago. Cene so 14—33 Din po kg, najbolje blago se plača po 28—33 Din. Dosedaj so trgovci kupili v Vojvodini okoli 9000 met. stotov hmelja. Producenti so nezadovoljni s cenami.

Cenitev pridelka in porabe. Znana Zateska tvrdka Benjamin Schwarz & sinovi poroča: značilno za letošnjo sezono je dejstvo, da presega pridelke predvideno potrebo kvaliteta hmelja v manjši meri kakor lani, ker pa so zaloge pivovaren večje, je bilanca podobna lansk, da so torej predpogoji za razvoj cen enaki. Zaradi stalnih letin v najboljšem tržnem hmelju je računati s stabilnimi cenami, ker nižje uvodne cene dopuščajo domnevo, da se bo prava sredina v ceni kmalu našla in vzdržala. Pridelke prvovrstnega hmelja cenijo na 583.000 stotov (lani 651.000) in sicer v Českoslovaški 173.000 (225.000), v Nemčiji na 190.000 (206.000), v Jugoslaviji na 130.000 (100.000) in v Franciji na 45.000 (70.000) stotov. Lastno porabo cenijo v Českoslovaški na 57.200, v Nemčiji na 256.000, v Jugoslaviji na 5000 in v Franciji na 47.000 stotov. Iz tega izhaja presežek prvovrstnega hmelja 277.000 met. stotov, v Nemčiji in Franciji pa primanjkljaj 69.000. Skupno bo za izvoz preostalo 207.900 met. stotov. Ce cenimo porabo dežel, ki ne producirajo na 150.000 stotov, se pokaže presežek pri izvozu kvaliteta hmelja 57.400 met. stotov.

Za duha in srce

Umetniška Matica v Ljubljani

Ze ob priliki junijske razstave na velesojmu je izdala Umetniška Matica lepak, naslovljen slovenski kulturni javnosti, v katerem jasno in jedrnat poroča o svojih načrtih in ciljih in se za uredničenje teh obrača na ves slovenski narod. Vsa leta po vojni trpimo na tem, da vlada med sodobnimi likovnimi umetniki in občinstvom nekak prepada, ki zavira razvoj in napredek slovenske umetnosti. Zato si je Umetniška Matica zastavila kot prvo nalogo, da prične s popularizacijo umetnosti, to se pravi, da naveže najozke stike z občinstvom. Član Umetniške Matice postane lahko vsakdo, ki plača letno članarino. Razumljivo je, da je institucija kot je Umetniška Matica zelo odvisna od materialnih podpor. Ker pa je že njeno letošnje delovanje bilo povezano s precejšnjimi stroški, izda letos za vse člane po eno originalno grafiko slikarja F. S. Stiplovskega. Zato poziva društvo vse člane, ki še niso plačali članarine, da to takoj store, obenem pa poziva vse, ki ljubijo slovensko umetnost, da se prijavijo kot člani na naslov: Umetniška Matica v Ljubljani, Dunajska cesta 85, kjer dobe tudi vsa event. pojasnila. S tem bodo najprej in z najmanjšimi stroški podprli organizacijo. Število članstva ji bo tako pripomoglo k širšemu razmahu in delovanju, na katerega se pripravlja Umetniška Matica z novim letom.

Odbor Umetniške Matice, društva za propagando sodobne likovne umetnosti in moderne galerije v Ljubljani.

Glasba

Ciril Pregelji: Nageljski. I. del. Zbirka enoglasnih otroških pesmi, rajev in iger za nižjo stopnjo osnovnih šol. (1. in 2. šolsko leto.) (Primeri tudi za otroška zabavišča.) — Nageljski.

III. del. Zbirka dvo- in troglasnih pesmi za višjo stopnjo osnovnih šol. Nabral in izdal — — — V Ljubljani 1928. Založila Jugoslovanska knjigarna. — Ob zbirki — prva ima 103 pesmi, druga 61 — sta zelo dobri. porabni, bogati, tako da učitelj petja za nobeno priliko ne bo izlepa v zadregi. Posebne hvale vredno je to, da je zlasti za najmlajše izvrstno poskrbljeno. Saj zbirka začenja prav za prav z ritmiziranim govorom in preko najprostejših razlikov širi tonski obseg do popolne lestvice in preko nje. Prav tako ne smemo prezreti tega, da je velika večina pesmi narodnih; pa tudi raj in igrice; zajemljivo je zlasti začetko gledati, kako je zbiratelj pobral drobtinice, med narodom raztresene, in jih zgnel v ljubko otroško potičko. I. del bo učiteljem in otrokom nudil obilo veselja, užitka. — III. del ima 46 dvo- in troglasnih, 16 pa troglasnih pesmi. Zopet po veliki večini narodne. pretežno slovenske, nekaj pa tudi hrvaških in srbskih. Pesmi so primerne, v celoti lepo prirejene; v št. 1. naj bi v drugem taktu ali 1-1 (je 1-1-1-1-1-1), d (osminko), cis (četrtinko); v prvem taktu druge vrste pa, da se ognemo trdim zaporednim velikim tercam, naj alt poje: h, cis, d, h, cis, d (osminke). Riharjeva »Savica« (št. 5) je brez potrebe melodiko izpremenjena. In še kaj podobnega bi človek kje našel. (Pesem »Gor čez jezero« n. pr. ima napev v 2. glasu, pa se izdajatelj tega bržkone ni zavedal, zato ga je zaradi popolnejše harmonije nekoliko izpremenil. Prav tako se ne glasi dober slovenski vokal: malo zadrževati, temveč: malo zadržuj. Vrisk v št. 7. je boljše, če izostane. Označbe za brzino: polagoma, veselo, lahko, sveže tudi niso kdovekaj. — Sicer pa je zbirka vse hvale in vsega priznanja vredna in jo bodo vse šole s odprtimi rokami sprejele in z veseljem in uspehom rabile. Učitelj, ki količkar stremi za tem, da pouk petja poživl, ga dvigne, preosnuje, bo težko šel mimo pričujoče, res pripravne zbirke. — K.

Henrik Sienkiewicz:

Na polju slave

Povest iz časa kralja Jana Sobieskega.

Po protekciji dvora in naklonjenosti krakovskega knezoškofa je bilo lahko dobiti izjemno dovoljenje za opustitev oklicev. Še pred tem je bil pan Serafin za bodočega mladoporočenca preskrbel lepo stanovanje pri nekem krakovskem trgovcu, katerega dedje so svojčas tržili s Ciprianoviči, ko so bivali ti še v Lvovu ter uvažali svilen blago iz Vzhoda. Stanovanje je bilo res tako lepo, da v mestu pri sedanjem navalu civilnih in vojaških dostojanstvo-obiskovali marsikdaj tudi po dvakrat na dan Ciprianoviči, ki je bil sklenil, da mora preživeti njegov prijatelj Jacek te kratke dneve pred odhodom v vojno res kakor v nebesih, je stanovanje izredno okrasil z dragimi zastori in svežim cvetjem. Ostali tovariši so mu pri tem vneto pomagali: izposojevali so vse kar so imeli najlepšega, tofet, preproge in alične drage reči, ki so jih jemali vojaki pri bogatih buzarskih polkih s seboj celo v vojno.

Kratkomalo: vsi so izkazovali mlademu paru največjo naklonjenost in mu pomagali, kjer in kakor je kdo mogel. Edino izjemo so delali štirje bratje Bukojemski. Prve dni po prihodu v Krakov so obiskovali marsikaj tudi po dvakrat na dan Ciprianoviči, Jacka in vinotoče, kjer so pili tovariši iz polka kraljeviča Aleksandra, a potem so izginili kakor kafa.

Župnik Vojnovski je mislil, da popivajo po predmestjih, kjer jih je nekega večera res videla služin-

čad: medica in vina so bili tam cenejša kakor v mestu samem — a baš od tedaj ni bilo o njih ne duha, ne sluha. To njih vedenje je jezilo župnika in oba Ciprianoviča: saj bratje so panu Serafinu vendar dolgovali hvaležnost, na katero ne bi smeli pozabiti.

»Morebiti bodo dobri vojaki,« je dejal župnik, »a lahkomišelnih ljudje so, na katerih resnost nikakor ni računati. Najbrž so našli kako postopsko družbo, kjer se boljše počutijo kakor med nami.«

Vendar se je izkazalo to obsojanje kot neutemeljeno. Baš na predvečer Jackove poroke, ko je bilo v stanovanju vse polno znancev z voščili in darili, so se prikazali tudi štirje bratje, opravljeni v najboljše obleke, ki so jih imeli, svečani, z mirnimi, a jako skrivnostnimi obrazi.

»Kaj se je pa z vami zgodilo?«, je vprašal pan Serafin.

»Zver smo zasledovali!«, je odgovoril Luka.

A Matevž ga je sunil v istem hipu v bok in rekel:

»Tiho! Ne pripoveduj prezgodaj!«

Potem je pogledal župnika, oba Ciprianoviča, se slednjič obrnil k Jacku in se pričel odkašljavati kakor človek, ki namerava delj časa govoriti:

»No, no! Le začni,« so ga vzpodbujali bratje.

A Matevž jih je černo pogledal in vprašal:

»Kako že gre?«

»Kaj pa? Ali si pozabil?«

»Zataknilo se mi je...«

»Čakaj... že vem,« je zaklical Jan, »pričeno se je takole: Veleugledni naš...« Dalje!

»Veleugledni naš Pilat...«, je pričel Matevž.

»Kakšen Pilat?«, je prekinil župnik, »menda je bilo Pilat,« je stalo notri, pri moji veri!

»Veleugledni naš Pilat!«, je drugič pogumno

pričel Matevž. »Četudi bi tekel skozi naše domače dežele ne železni Boristen, ampak sam zlatonosni Tagus, ti ne bi mogli kot exuli (izgnanci) v očigled navala barbarov in ničesar pokloniti razen naših prijateljstva plametečih src in z nobenim primernim darilom ne bi utegnili spodobno počastiti današnjega dne...«

»Tako gladko mu teče, kakor bi orehe tolkel!«, je navdušeno zaklical Luka.

Toda Matevž je ponovil še večkrat: »današnjega dne... dne... današnjega dne...« in zdaj se mu je res zataknilo, pričel je gledati brate in jih z očmi klicati na pomoč, a tudi ostali trije so bili že zdavnaj pozabili, kakor gre dalje.

Tovariši so se pričeli smejati, Bukojemski pa so postajali mrki. Spričo tega se je odločil pan Serafin, da jim priskoči na pomoč.

»Kdo vam je sestavil ta govor?« je vprašal.

»Pan Gromika iz polka pana Šumljanjskega,« je odgovoril Matevž.

»No, torej. Tuj konj se vedno rad vzpenja in obtiči na mestu. Kar objemite Jacka pa mu naravnost povejte, kar mu mislite povedati.«

»Seveda bo tako najbolje!«

Pričeli so drug za drugim objemati Tačevskega, potem pa je rekel Matevž:

»Tagus je latinsko ime reke Tajo (izg. Taho) na Španskem in Portugalskem. Borysten je grško ime reke Dnjepra pri početu zgodovine Herodotus, in kaže priimek »železni« menda na stalne koziaše oz. tatarske vojne na Ukrajini. Pilad, grški junak, je bil prijatelj svojega bratranca Oresta. Njuna zvestoba je bila tako vzgledna, da živi do sedaj v književnosti in umetnosti. Bukojemski pa so zamenjali Pilada s Pilatom, ki je pustil križati Kristusa, dasi se ne sliši to ime nič boljše kakor Judež. Vao to učenost je zahteval tedanji klasični okus.

LUDBSKA KNJIZNICA je založila Jugoslovanske knjigarne v Ljubljani: 22 sv. zvezki: A. Sheehan, Noting: Povest iz krakovskega časa, 24 Din, vez. 32 Din — 24 sv. zvezki: A. Marby, Hanka, Lužičko-srbska povest, 22 Din, vez. 30 Din — 25 sv. zvezki: Haggard, Hiti cesarja Montezuma,

Mali oglasi

Vsaka beseda 50 par ali prostor drobne vrstice 150 Din. Najmanjši znesek 5 Din. Oglasi nad 9 vrstic se računajo višje. Za oglaševanje strogo trgovskega in reklamnega značaja vsaka vrstica 2 Din.

Najmanjši znesek 10 Din. Pristojbina za šifro 2 Din. Vsakoglas treba plačati pri naročilu. Na pismena vprašanja odgovarjamo le, če je priložena znamka. Ček. račun Ljubljana 10.349. Tel. št. 23-28.

Službo dobe

Mizarja

v akordno delo za izdelavo pohištva na stroje, sprejem. Plača po dogovoru. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 8945.

Poslovodjo trgovine

s podružnico, gostilno in več uslužbenci, podjetnega, izkušenega, veččega dvojnega knjigovodstva, išče konsumna zadruga na deželi. Nastop s 15. nov. t. l. Plača po dogovoru. Ponudbe do 30. sept. na upravo »Slovenca« z navedbo izobrazbe, dosežanih služb in zahtevno plače pod št. 8949.

Vajenec

za krojaštvo se sprejme takoj pri Franc Cverlin, krojaški mojster, Maribor, Gosposka ulica 32.

Trgovski vajenec

s srednješolsko izobrazbo, se takoj sprejme. — Hrana, stanovanje, perilo v hiši. Ponudbe na upravo »Slovenca« št. 1888.

Pletilja

z lastnim strojem in učenka se sprejme. — Zg. Šiška 42.

Brivskega vajenca

sprejem takoj. Naslov v upravi Slovenca pod št. 8997.

Učenec

star 14 let, močan, poštenih kmetskih staršev, s primerno šolsko izobrazbo, dober računar, se sprejme v trgovino z mešanim blagom in deželimi pridelki. Lastno-ročno pisane ponudbe na trdiko Ivan Regvat, Pilštanj.

Hlapec

priden in zanesljiv, dobi službo. — Slavko Tičar, Jezdarska ul. 19, Maribor.

Službe iščejo

Tehnik

z maturo »Višje obrtne šole za strojogradstvo in elektrotehniko« — večš nemščine in slovenščine, ki je obiskoval tehniško visoko šolo 2 leti, išče primerno službo. Naslov v upravi Slovenca pod »Vesten« št. 8930.

Strojniki

trezen in vesten, večš tudi elektrike, išče službo. Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 9009.

Kuharica

skrbna, vsestransko izveščana v gospodinjstvu in v vkuhanju sadja, ljubi red in snago, išče mesto v župnišču. Naslov v upravi Slovenca pod št. 8996.

Prodajalka

poštena, zanesljiva, išče mesto v okolici Celja za takoj ali pozneje. Ceni, dopise na upravo »Slovenca« pod šifro »Poštena« št. 8995.

Iščem mesta

kot pomočnica pri šiviljski mojstrinji v Ljubljani, opravljam tudi hišna dela. Naslov v upravi lista Maribor.

Zasluzek

Agilnega zastopnika za prodajo stenskega beležnega koledarja, iščem za takoj. — Ponudbe pod Dober zaslužek na upravo lista.

Pouk

Gospodične in gospe

poslužite se ugodne prilike in prijavite se k pouku za izrješevanje lastne garderobe. Pričetek sistematičnega poldnevne-ega pouka 1. oktobra. — Modni atelje M. SARC, Ljubljana, Miklošičeva cesta, vhod: Pražakova ulica III. nadstr. (Palača Pokojninskega zavoda).

Na zavodu »Vesna«

v Mariboru se otvorijo 1. oktobra kuharski tečaji za meščansko kuhinjo. Pojasnila daje ravnateljstvo zavoda dneвно od 10—12.

Učitelj

bi poučeval nemščino. — Naslov na upravo lista Maribor.

Vnajem

Lep lokal

na Celovski cesti št. 50 se odda.

Stanovanja

Opremljeno sobo

v šentjakobskem okraju ali bližini išče gospod. — Ponudbe s ceno na upravo lista pod »Miren«.

Opremljena soba

se odda. — Kje, se izve v upravi Slov. pod št. 8901.

Prodamo

Puhasto perje

kg 38 Din. razpošiljam po povzetju najmanj 5 kg. Izkoristite priliko. do-klar zaloga traja. Imam tudi beli puh kg 300 Din. L. Brozović, kem. čistio-na perja. Zagreb, Illica 82.

Lokomobilo

prevozno, dobro ohranjen, 30 KS. prodamo. — Ogleda se lahko proti prijavi. — Željarska za- druga v Kropi.

Kupimo

Kratice

12 mm oziroma 13 mm od 1 m naprej, suho blago, se kupi vsako množino. Ponudbe pod »Suho blago« št. 8916 na upravo lista.

Drobilec za kamenje

(Steinbrecher) in električni pogonski motor 4—5 HP, rabljen in dobro ohranjen, kupim. — 220 X 380. Naslov: Dragotin Korbar, Zagorje ob Savi.

Vsakovrstno

zlatu kupuje

po najvišjih cenah. CERNE, juvelir, Ljubljana, Wolfsova ulica št. 3.

Obrt

Žima

morska trava, posteljne vzmeti in vložki najceneje pri Fr. Stupici, železnina, Ljubljana, Gosposvetska 1.

Mošt

po 12 Din

toči

gostilna

pri »Fajmoštru«

Mlinarji!

iz, proso, ajda in ječmen kupite najceneje pri A. VOLK, LJUBLJANA veletrgovina žita in moka

Drva

bukove in hrastove odpadke od parketov, dostavlja po nizki ceni na dom parna žaga

V. SCAGNETTI v Ljubljani, za gorenjskim kolodvorom.

ki krepi in zdravi želodec

Pouk.

Gospe in gospodične prijavite se k pouku za izrješevanje lastne garderobe. Pričetek 3 mes. poldnevne pouka 1. oktobra.

Modni atelje M. SARC, Ljubljana

Miklošičeva cesta, vhod Pražakova ulica, III. nad., palača Pokojninskega zavoda.

Slovensko-srbohrvatski slovar

Sestavil dr. Albin Vilhar.

V platno vezan Din 70.—.

Srbohrvatsko-slovenski slovar

Sestavil dr. Albin Vilhar.

V platno vezan Din 60.—.

Jugoslov. knjigarna v Ljubljani

Parna žaga

z večjim skladiščnim prostorom — ležeča

tik železniške postaje

na štajerskem

sprejme v rezo

vsakovrsten okrogel les. — Vprašanja z navedbo množine okroglega lesa se prosi na upravo lista pod šifro »6000 m³ letno«.

Št. 735-28.

8950

Razpis

Razpisuje se služba

okrajnega veterinarja

s sedežem v Slovenski Bistrici, z letno plačo 18.000 dinarjev. — Prošnje, opremljene s potrebnimi dokumenti (člen 12. zak. o civilnih uradnikih in ostalih državnih uslužbencih, in pravilnika o postavljanju veterinarjev v samoupravni službi) naj se vložijo do dne 2. novembra 1928 pri okrajnem zastopu v Slov. Bistrici. — Zadevni pogoji so tuuradno na vpogled. Okrajni zastop v Slov. Bistrici, 15. sept. 1928.

Gorent: Iv. Kos.

Cenj. čitateljem se priporočajo naslednje tvrdke:

Blaž Jančar
pleskar
Ljubljana, Breg

Elektroinstalacije za luč in pogon, prodaja in pre-
vijanje elektromotorjev,
mehanična delavnica
Elektropodjetje, Ljubljana VII.
Jernejeva c. 5, telef. 3252

K. Pečenko
trgovina vseh vrst usnja
in čevljskih potrebščin
Ljubljana, Sv. Petra cesta 32

PRISTOU & BRICELJ
črkoslikarja. Ljubljana
Resljeva c. 4 - Sv. Petra c. 39
Telef. 2908 Ustan. 1903

Franc Fujan
krovec
Ljubljana, Galjeveca
pri dolnji kolodvoru

Ivan Pavlin
izdelovanje in poprav-
ljanje dežnikov
Razpotna ulica 6

Mednarodni velesejm v Prahi

od 25. sept. do 2. okt. 1928

Svetovni velesejm na katerem so zastopane vse države in narodi.

Znižana vožnja

za brzovlake in navadne vlake:
Jugoslavija 25%, Čehoslovaška 33%,
Avstrija 25%.

Pojasnila in legitimacije daje:

Cehoslov. konzulat v Ljubljani,
Aloma Company,
Ljubljana, Aleksandrova cesta,
Putnik, Ljubljana, Dunajska 1.

Priporočajte

naš list ob vsaki dani priliki
Priporočajte tudi njegov oglasni del,

+

Potrjim srcem naznanjamo vsem pri-
jateljem in znancem žalostno vest, da
je naš dobi oče, gospod

Franc Habič

nenadoma preminul. Pogreb bo v so-
boto ob 3 popoldne iz deželne bolnice
k Sv. Križu.

Priporoča se v blag spomin.

Žalujoča žena in hčerke.

+

Potrtega srca naznanjam sorodnikom, prijateljem in znan-
cem, da je Vsemogočni poklical k Sebi danes, dne 20. sept.
popoldne ob treh moji mater

Marijo Šarec roj. Oražem

Pogrebno opravilo bo v soboto 22. sept. ob šestih v župni
cerkvi v Šmartnem pri Kranju. — Pogreb pa bo isti dan, v
soboto ob devetih iz njene domače hiše v Preserju na župno
pokopališče na Homcu pri Kamniku.

Prijatelji, spomnite se je v molitvi.

Šmartno pri Kranju, 20. septembra 1928.

Alojzij Šarec, župnik.

+

Tužnim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, znancom in
prijateljem, da je poklical Vsemogočni našo ljubljeno soprogo,
mamo, staro mamo in teto, gospo

Ano Megušar roj. Korber

soprogo lesnega trgovca

danes zjutraj ob osmih, v starosti 51 let, k Sebi.
Pogreb nepozabne se bo vršil iz hiše žalosti Gorje št. 111,
na farno pokopališče v soboto ob pol enajstih.

Gorje, dne 20. septembra 1928.

Žalujoče rodbine: MIHAEL MEGUŠAR, soproga. — FRANC
KORBER, sin — in ostali sorodniki.

Inserirajte v „Slovencu“!

Globoko potrti valed neizmerne žalosti naznanjamo vsem
sorodnikom, prijateljem in znancom pretužno vest, da nam je
umrl po kratki in mučni bolezni v 52. letu svoje starosti naš
iskrenoljubljeni, blagi in dobi soproga, oziroma oče, brat, stric
i. t. d., gospod

Jakob Vesnaver

industrijalec

Pogreb našega nepozabnega se vrši v soboto dne 22. sep-
tembra t. l. ob 15 iz hiše žalosti, Barvarska ulica 3, na mestno
pokopališče Pobrežje v rodbinsko grobnico. Sv. maša zadušnica
se vrši v ponedeljek, dne 24. septembra 1928 ob 7 v stolnici
Maribor, dne 20. septembra 1928.

Marija Vesnaver, soproga. Ljubosav in Svetozar, sinova.
Milka, Vida in Nada, hčerke. Peter Vesnaver, brat. Roza
Puniš roj. Vesnaver, sestra.

Potrži neizmerne žalosti naznanjamo vsem sorodnikom,
prijateljem in znancom pretresujočo vest, da je naš iskreno-
ljubljeni soproga, oziroma oče, gospod

ANTON ČIČ

uradnik drž. žel. v pokoju

v četrtek, dne 20. sept. 1928 ob pol 11 po kratki, težki bolezni,
previden s tolažili sv. vere, v 67. letu starosti, Bogu vdano
preminul.

Pogreb nepozabnega pokojnika se vrši v soboto 22. sep-
tembra 1928 ob 17 iz mrtvašnice mestnega pokopališča v Po-
brežju, Sv. maša zadušnica bo darovana dne 24. septembra
ob 7 v župni cerkvi sv. Magdalene v Mariboru.

Maribor, dne 20. septembra 1928.

Marija Čič, soproga. Ivan, Albin in Pepca, otroci.

Pogrebni zavod v Mariboru.